

Wydatki inwestycyjne samorządów 2022–2024

Po rekordowych inwestycjach zrealizowanych w 2023 roku nadszedł czas wyhamowania – w 2024 r. wydatki gmin i miast na ten cel spadły, przy czym szczególnie dotknęło to miasta na prawach powiatu (-18 proc.). Na podium rankingu jest trochę zmian. Warszawa wyprzedziła Opole wśród miast wojewódzkich, a za sensację można uznać zwycięstwo Dubicz Cerkiewnych w kategorii gmin wiejskich, detronizujących wieloletniego lidera – Kleszczów.

Autorzy: Paweł Swianiewicz, Julita Łukomska*

Po rekordowym roku 2023 wydatki inwestycyjne samorządów w roku 2024 nieznacznie spadły, choć wciąż utrzymywały się na wysokim poziomie (jak widać na rys. 1, były wyższe niż w którymkolwiek z poprzednich lat z wyjątkiem 2023 r.).

Dotacje na wsparcie inwestycji samorządowych – kilka wyjaśnień i korekta

W komentarzu do rankingu zamożności JST opublikowanym we „Wspólnocie” nr 14/2025 zastanawialiśmy się nad przyczynami spadku wydatków majątkowych w samorządach w 2024 r. Zjawisko to pojawiło się mimo wzrostu dochodów i nadwyżki operacyjnej. Wskazaliśmy cztery możliwe powody.

Po pierwsze, wzrost obciążeń związanych z wydatkami bieżącymi (ale w takim razie jak tłumaczyć spadek inwestycji mimo wzrostu nadwyżki operacyjnej?). Po drugie, wysokie obciążenie spłatami wcześniejszych kredytów w związku z utrzymującymi się wysokimi stopami procentowymi. Po trzecie, cykliczny spadek wielkości dotacji z funduszy unijnych. Po czwarte, wygaśnięcie znacznej części wsparcia w postaci rządowych programów wspierania inwestycji samorządowych (Polski Ład i inne programy), które z jednej strony były krytykowane za małą przejrzystość alokacji oraz za powiększanie długu publicznego, ale z drugiej stanowiły rzeczywistą szansę dla wielu słabszych jednostek samorządowych.

INWESTYCJE 2022–2024

Musimy się jednak przyznać do błędu, który w tym miejscu chcielibyśmy sprostować. Wygaśnięcie programu Polski Ład nie mogło być bezpośrednią przyczyną spadku inwestycji samorządowych w 2024 r., ponieważ podjęte w związku z tym programem zobowiązania były respektowane przez BGK i realizowane właśnie w tym roku. Jak widać na rys. 2, wydatki samorządów finansowane przez Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych były jak dotychczas zdecydowanie najwyższe właśnie w 2024 r. Nieco upraszczając możemy powiedzieć, że wcześniejsze lata to okres symbolicznego rozdawania czeków i przyznawania promes, natomiast rok 2024 to czas faktycznych realizacji inwestycji i wypłat dotacji dla samorządów.

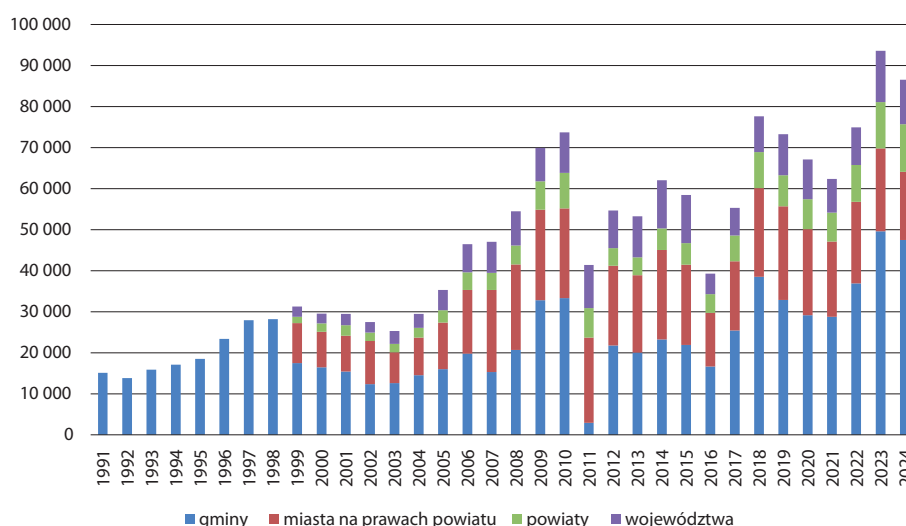
Jak wiemy z wcześniejszych opracowań, środki te w znacznym stopniu trafiały do mniejszych i położonych dalej od głównych aglomeracji gmin. Tak samo było w roku 2024 (por. rys. 3). Tłumaczy to częściowo, dlaczego największy spadek inwestycji odnotowano w miastach na prawach powiatu – aż o 18 proc. względem roku 2023, podczas gdy w innych gminach spadek wyniósł tylko 5 proc.

Z analizy wynika, że głównym czynnikiem ograniczającym skalę inwestycji były niskie dotacje z funduszy unijnych (por. rys. 4). Trzeba pamiętać, że zwłaszcza miasta na prawach powiatu (i samorządy wojewódzkie) w największym stopniu korzystają z tych dotacji. W szczytowych latach udział funduszy unijnych w całości wydatków inwestycyjnych sięgał niemal 30 proc. (29 proc. w 2014 r., 27 proc. w 2018). Ale w ostatnich latach było to znacznie mniej – 16 proc. w 2022, 14 proc. w 2023 i zaledwie 9 proc. w 2024 r.

Spółki komunalne jako inwestor samorządowy

Od wielu lat, badając wielkość inwestycji samorządowych, przyglądamy się także projektom finansowanym samodzielnie przez spółki komunalne w miastach na prawach powiatu. Robimy z pomocą ankiety rozsyłanej do tych miast. Należy podkreślić, że dane te opierają się na zaufaniu do prawdziwości i dokładności przekazywanych nam informacji. W tym roku na ankietę odpowiedziało 61 miast na prawach powiatu, a zatem zabrakło infor-

Rys. 1. Wydatki inwestycyjne samorządów w cenach stałych z 2024 r. (mln zł)

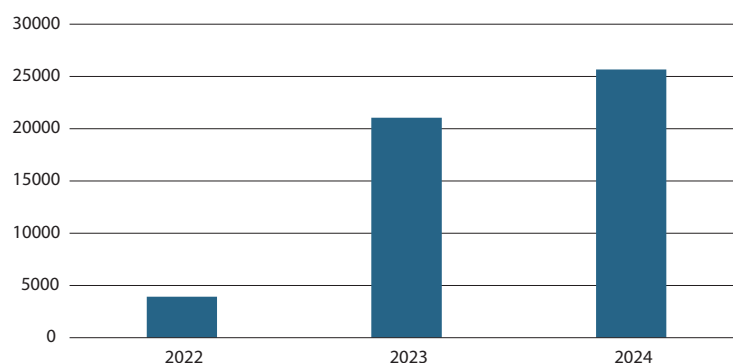

Uzasadnieniem uwzględniania w rankingu wydatków majątkowych (a nie tylko inwestycyjnych) jest fakt, że np. wydatki na dokapitalizowanie spółek są de facto często przeznaczane na wsparcie projektów inwestycyjnych. Zresztą wydatki majątkowe, niebędące równocześnie inwestycyjnymi, to bardzo niewielka część uwzględnianych wydatków (około 2–3 proc.).

macji z pięciu (w tym z jednego miasta wojewódzkiego). Rok temu dostaliśmy odpowiedzi z 59 miast, a dwa lata temu ze wszystkich 66. W przypadku niektórych miast wielkość inwestycji spółek znacząco wpływa na pozycję w rankingu.

Rytm zmian inwestycji prowadzonych przez spółki przypomina w ogólnym zarysie zmiany budżetowych wydatków majątkowych (por. rys. 5). Także w tym przypadku rok 2023 był rekordowy, zwłaszcza w miastach wojewódzkich. W 2024 r. odnotowaliśmy jednak wyraźny spadek. Łączna wartość inwestycji spółek w miastach na prawach powiatu wyniosła ponad 9 mld zł w 2023 r., a w 2024 r. spadła do 6 mld zł. To mniej niż rok wcześniej, ale także mniej niż w 2022 r. i porównywalnie do 2021 r. W anali-

Rys. 2. Dochody samorządów w paragrafie 637/ 673 – dotacje z Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych (w mln zł)

zie uwzględniamy tylko te spółki, które działają w sektorach związanych z realizacją zadań własnych samorządów.

Metodologia rankingu

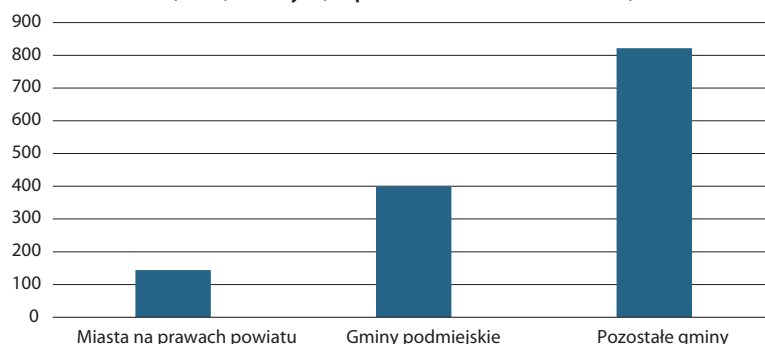
Metoda rankingu jest identyczna jak w ubiegłych latach. Pod uwagę bierzemy całość wydatków majątkowych poniesionych w ciągu ostatnich trzech lat (w tym przypadku 2022–2024). W ten sposób chcemy uniknąć dużych, chwilowych wahań wskaźnika będącego podstawą rankingu. Wydatki inwestycyjne, zwłaszcza w mniejszych jednostkach, cechują się znaczną cyklicznością. W poszczególnych latach mogą być bardzo wysokie, co wiąże się z realizacją ważnej inwestycji, aby potem okresowo spadać do znacznie niższego poziomu. Uzasadnieniem uwzględniania wydatków majątkowych (a nie tylko inwestycyjnych) jest fakt, że np. wydatki na dokapitalizowanie spółek są de facto często przeznaczane na wsparcie projektów inwestycyjnych. Zresztą wydatki majątkowe, niebędące równocześnie inwestycyjnymi, to bardzo niewielka część uwzględnianych wydatków (około 2–3 proc.).

Jak już wspominaliśmy, w przypadku miast wojewódzkich i innych miast na prawach powiatu pod uwagę bierzemy też wartość inwestycji finansowanych samodzielnie przez spółki komunalne. W tabelach tym razem mamy trochę

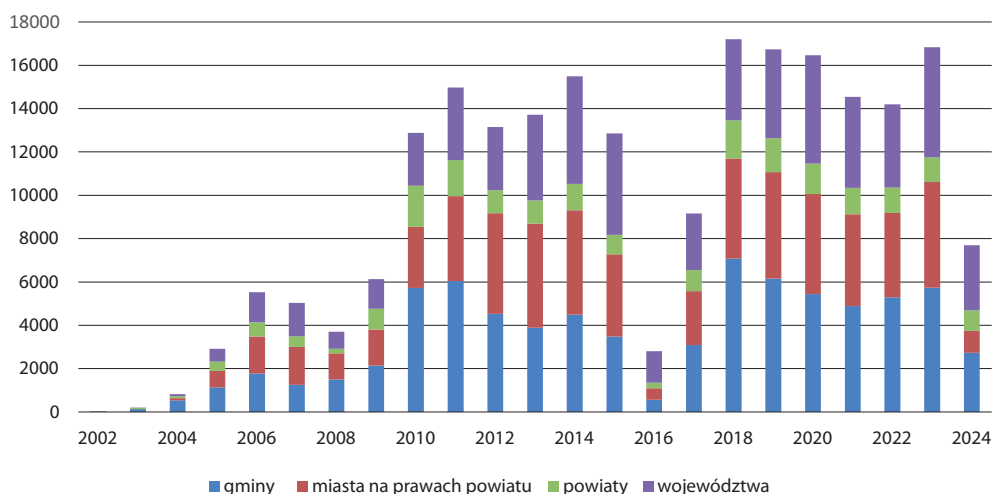
Wydatki samorządów finansowane przez Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych były jak dotychczas zdecydowanie najwyższe w 2024 r.

niespodzianek. Pozycję wieloletniego lidera w swojej kategorii utrzymało Świnoujście (wśród miast na prawach powiatu). Swoistą sensacją jest zmiana na szczycie wśród gmin wiejskich – po latach dominacji Kleszczów spadł na trzecie miejsce, a zwyciężyła niewielka gmina Dubicze Cerkiewne z Podlasia, znana m.in. z jednego z najszybszych procesów depopulacji w kraju. Wśród małych miast wygrała Łeba, która od lat utrzymuje

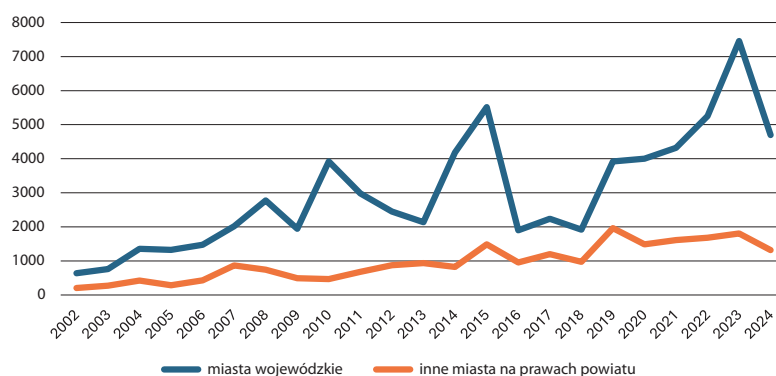
Rys. 3. Wydatki samorządów w paragrafie 637/673 – Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych (2024, w złotych, w przeliczeniu na 1 mieszkańca)

Rys. 4. Wydatki finansowane ze środków UE i innych zagranicznych funduszy pomocowych

Rys. 5. Wydatki inwestycyjne spółek komunalnych (mln zł)

się w czołówce. W kategorii miast powiatowych trzeci raz z rzędu na czele jest Wysokie Mazowieckie. Wśród miast wojewódzkich, po latach prowadzenia Opola (tym razem na trzecim miejscu), na czoło wyszła Warszawa. Wśród samorządów wojewódzkich drugi raz z rzędu na pierwszym miejscu znalazło się woj. podkarpackie. ■

**Paweł Swianiewicz jest dyrektorem, a Julita Łukomska zastępczynią dyrektora Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego; ponadto Paweł Swianiewicz jest profesorem w Instytucie Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, a Julita Łukomska adiunktem w Katedrze Rozwoju i Polityki Lokalnej Uniwersytetu Warszawskiego*

2024 był rokiem twardych inwestycji

Warszawa, Katowice i Opole – to pierwsza trójka naszego zestawienia wśród miast wojewódzkich. I warto zwrócić uwagę na zmiany, jakie się w nim dokonały: Opole pierwszy raz od wielu lat nie jest na pierwszej pozycji, a Warszawa – w końcu wdrapała się na szczyt.

Katowice tym razem są na drugim miejscu rankingu. W 2024 r. na inwestycje stolica Górnego Śląska wydała ok. 511 mln zł. Do budżetu trafiło przy tym ok. 203 mln zł środków zewnętrznych (unijnych i krajowych). Aby domknąć montaż finansowy całego budżetu inwestycyjnego i innych wydatków majątkowych, miasto sięgnęło po emisję obligacji – 380 mln zł oraz pożyczkę – 4,7 mln zł. I właśnie na obligacjach skupmy uwagę.

Środki z emisji przeznaczono przede wszystkim na budowę Stadionu Miejskiego i hali widowiskowo-sportowej – projekt o strategicznym znaczeniu dla miasta; rozwój Katowickiego Inteligentnego Systemu Transportowego (ITS), modernizację i budowę układów drogowych (m.in. obsługę komunikacyjną rejonu stadionu, przedłużenie ul. Mickiewicza); inwestycje w zieleni i rekreację; instalacje OZE w obiektach publicznych.

Obligacje pełniły rolę wkładu własnego, umożliwiając sięganie po fundusze zewnętrzne. Choć emisja o wartości 380 mln zł jest znacząca, Katowice utrzymują wskaźniki zadłużenia na bezpiecznym poziomie, zgodnie z limitem wynikającym z art. 243 ustawy o finansach publicznych. Spłata została rozłożona na lata 2036–2038, co ogranicza ryzyko kumulacji zobowiązań w krótkim okresie. W praktyce oznacza to, że zdolność miasta do obsługi długu pozostaje nienaruszona, a ryzyko refinansowania jest kontrolowane.

Emisja obligacji była typowym przykładem wykorzystania długu komunalnego jako narzędzia rozwojowego, a nie ratunkowego. Katowice sfinansowały dzięki niej de-

ficyt, zachowały płynność i umożliwiły realizację inwestycji o łącznej wartości ponad pół miliarda złotych. W warunkach wysokiej inflacji i niepewności budżetowej utrzymanie takiego poziomu wydatków było możliwe tylko dzięki aktywnemu korzystaniu z rynku kapitałowego.

Poświęćmy jeszcze chwilę uwagi miastu Olsztyn – warto zauważyć jego awans o jedną pozycję rok do roku, co może zwiastować zamiar powrotu na podium naszego zestawienia. Olsztyn w 2024 r. postawił na twarde, infrastrukturalne inwestycje, które mają odblokować wschodnią część miasta, poprawić mobilność i podnieść standard infrastruktury publicznej. W planie inwestycyjnym najwyższe pozycje zajęło zagospodarowanie terenów przemysłowych – wieloletni projekt, dla którego w budżecie wskazano 92,3 mln zł. To przygotowanie układu drogowego, tunelu pod torami i uzbrojenia pod Olsztyński Park Przemysłowy.

Drugim filarem była termomodernizacja budynków oświatowych (pro-

gram 2024–2026) z pulą 47,3 mln zł, łącząca środki miejskie z finansowaniem zewnętrznym, oraz modernizacja stadionu miejskiego (2024–2026) – 33,4 mln zł na etapową przebudowę. W „miękkiej” infrastrukturze, obok sportu, znalazły się modernizacje obiektów społecznych (noclegownia – 5,4 mln zł), program Ciepłe Mieszkanie (9,6 mln zł) i mniejsze zadania w kulturze (Planetarium – 0,97 mln zł), a także projekty cyfrowe (Mobilna Olsztyńska Karta Miejska – 0,9 mln zł). W mieszkalnictwie kontynuowano budowę lokali socjalnych. Montaż finansowy tych zadań łączył środki własne miasta z dotacjami krajowymi i unijnymi.

Tło fiskalne dla tego kursu wyznaczał budżet 2024 r.: dochody 1,545 mld zł, wydatki 1,613 mld zł, deficyt 67,8 mln zł. Wydatki na transport i łączność zaplanowano na 189,1 mln zł, co obrazuje, jak silnie nacisk położono na infrastrukturę drogową i okołoprzemysłową. Strategia była prosta: utrzymać inwestycje rozwojowe mimo presji kosztowej, maksymalnie pozyskując środki zewnętrzne. ■

Marcin Krupa
prezydent Katowic

Miasto Katowice oficjalnie zadebiutowało na rynku Catalyst, emitując obligacje, dzięki którym sfinansujemy kolejne projekty podnoszące jakość życia mieszkańców. Środki zostaną przeznaczone zarówno na duże inwestycje, takie jak ukończenie Katowickiego Centrum Edukacji Muzycznej czy kolejny etap rewitalizacji Doliny 5 Stawów, jak i na lokalne inicjatywy – np. rozbudowę szkół w dzielnicach. O randze wydarzenia świadczy fakt, że wziął w nim udział m.in. Tomasz Bardziłowski, prezes Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Agnieszka Gontarek, dyrektor Działu Emitentów GPW, Ilona Wołyńiec, dyrektor Pionu Relacji z Klientami Strategicznymi i Finansowania Projektów PKO BP.

2018-2020	2019-2021	2020-2022	2021-2023*	2021-2023**	2022-2024*	Miasto	Średnie wydatki majątkowe per capita 2022–2024
10	9	5	12	2	1	Warszawa	3131,89
11	7	9	4	5	2	Katowice	2848,31
1	1	1	1	1	3	Opole	2612,70
9	3	4	6	4	4	Poznań	2549,60
18	18	16	2	6	5	Olsztyn	2530,07
4	5	3	9	3	6	Kraków	2476,07
14	11	8	8	8	7	Wrocław	2129,43
13	16	14	10	12	8	Zielona Góra	2127,45
17	14	12	5	11	9	Łódź	2121,96
2	2	2	3	7	10	Szczecin	2119,07

*tylko budżet miasta **ze spółkami komunalnymi

Europejskie fundusze, regionalna siła

Lubuskie inwestuje w kosmiczne technologie, zdrowie i kulturę, a Podlaskie konsekwentnie rozwija sieć dróg, stając się jednym z liderów w tej dziedzinie. Oba regiony pokazują, że dzięki wsparciu unijnemu i własnym programom mogą realizować projekty o strategicznym znaczeniu dla mieszkańców i gospodarki.

Piotr Całbecki
marszałek
województwa kujawsko-pomorskiego

Ochrona zdrowia, infrastruktura i kultura

Kontynuujemy realizację medycznego pakietu stulecia, w tym czwartej umowy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, dzięki której rozbudowujemy Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Włocławku. Przygotowujemy się także do realizacji prac w Centrum Onkologii w Bydgoszczy, będzie to inwestycja, która nie otrzymała dotacji z Krajowego Programu Odbudowy.

Obok zdrowia stawiamy przede wszystkim na transport: od zakupu taboru kolejowego i autobusowego, po inwestycje infrastrukturalne. Z naszego regionalnego programu operacyjnego kupimy pięć nowych Elfów, dwa kolejne z programu Polski Ład. Środki unijne Krajowego Programu Odbudowy zainwestujemy także w zakup niskoemisyjnych autobusów.

Na program modernizacji dróg wojewódzkich w najbliższych latach przeznaczamy w Kujawsko-Pomorskiem 2 mld zł. Segment drogowy w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021–2027 ma wartość 136 mln euro, środki pozyskane centralnie to łącznie 620 mln zł. Sztandarowymi dziś inwestycjami drogowymi są przebudowywana droga wojewódzka nr 563 między Rypinem a granicą naszego regionu oraz prace na drodze nr 268 w powiecie włocławskim. Zaawansowana jest też budowa kolejnego etapu obwodnicy Mogilna.

Jesteśmy w przededniu realizacji dwóch dużych inwestycji w kulturze – projektujemy dużą scenę Kujawsko-Pomorskiego Teatru Muzycznego w Toruniu i w najbliższym czasie ogłosimy postępowanie, które wyłoni wykonawcę rozbudowy Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy.

Lubuskie w ostatnich latach intensywnie inwestuje w rozwój infrastruktury, zdrowia i kultury. Wśród najważniejszych zrealizowanych projektów jest otwarty we wrześniu 2023 r. Park Technologii Kosmicznych w Zielonej Górze – Nowym Kisielinie. Za 89 mln zł powstało miejsce wspierające innowacyjność i rozwój technologii kosmicznych, gdzie jednym z celów jest budowa satelity obserwacyjnego. W sferze ochrony zdrowia przełomem było uruchomienie w grudniu 2022 r. Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Zielonej Górze, inwestycji wartiej ponad 132 mln zł. Nowoczesny obiekt umożliwia leczenie najmłodszych pacjentów na specjalistycznych oddziałach, jak onko-

logia czy intensywna terapia. Z kolei w styczniu 2024 r. w Świebodzinie otwarto pawilon rehabilitacyjny Lubuskiego Centrum Ortopedii, którego wartość sięgnęła 45 mln zł. Transport i komunikację usprawnił most na Odrze w Milsku, oddany w 2022 r., który połączył odległe części regionu. W sferze kultury Zielona Góra zyskała w 2023 r. nowoczesny Teatr Lalek przy Lubuskim Teatrze. Odnowiono też zabytkową Zagrodę Młyńską w Bogdańcu, będącą częścią Muzeum Lubuskiego.

Region nie zwalnia tempa – trwają prace przy obwodnicy Drezdenka oraz przygotowania do budowy mostu w Pomorsku. Wkrótce oddany zostanie także wzorcowy pasywny budynek urzędu marszałkowskiego, a w Świebodzinie planowana jest termomodernizacja Lubuskiego Centrum Ortopedii.

W naszym rankingu największy skok zaliczyło województwo podlaskie (z 12. na 8. miejsce), które konsekwentnie inwestuje w rozwój infrastruktury drogowej. Nabiera to szczególnego znaczenia w obliczu trudnej sytuacji geopolitycznej na wschodniej granicy kraju. W budżecie na 2025 r. władze regionu przeznaczyły na ten cel ponad 1,1 mld zł. Wśród największych realizowanych przedsięwzięć znalazły się m.in. przebudowa drogi wojewódzkiej Łomża – Mężenin (ok. 300 mln zł), inwestycja na trasie Juszkowy Gród – Zwodzieckie wraz z odcinkiem Tarnopol – Siemianówka (prawie 253 mln zł) oraz pętne zadanie na trasie Łapy – Roszki Wodźki – Wysokie Mazowieckie, którego wartość sięga 500 mln zł.

2018-2020	2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2022-2024
3	5	5	1	1	podkarpackie	430,41
4	3	1	2	2	zachodniopomorskie	398,04
5	7	7	4	3	lubuskie	367,80
13	10	3	3	4	kujawsko-pomorskie	335,11
6	11	14	5	5	pomorskie	318,19
2	6	13	9	6	świętokrzyskie	302,41
12	12	9	8	7	mazowieckie	289,73
1	1	4	12	8	podlaskie	280,52
7	13	10	11	9	opolskie	280,32
9	2	2	6	10	warmińsko-mazurskie	244,60

W maju oddano do użytku przebudowaną drogę wojewódzką nr 689 między Bielskiem Podlaskim a Hajnówką, kosztującą 140 mln zł. Otwarto most na Bugu w Grannem, łączący Podlasie z Mazowszem, do którego budowy samorząd województwa dołożył 9 mln zł.

Znaczną rolę w realizacji projektów odegrały i odgrywają fundusze unijne oraz wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Samorząd województwa prowadzi również autorski Fundusz Wsparcia Gmin i Powiatów, dzięki któremu do 2024 r. lokalne samorządy otrzymały ponad 170 mln zł na mniejsze inwestycje – od budowy i modernizacji dróg, przez oświatę, po infrastrukturę rekreacyjną. ■

Sebastian Ciemnoczołowski
marszałek województwa lubuskiego

Liczą się dla nas systemowość i spójność

Bardzo się cieszę i jestem dumny z tak wysokiej oceny naszych działań. Trzecie miejsce w rankingu potwierdza to, czym szcycimy się od lat: jeśli chodzi o inwestycje, Lubuskie mierzy wysoko i śmiało sięga po unijne wsparcie. A środki pozyskujemy skutecznie na inwestycje w różnych obszarach. Przy czym nie tylko modernizujemy to, co już w regionie mamy, ale wsłuchując się w głosy Lubuszan budujemy przemysłową, kompleksową infrastrukturę, spójny system komunikacji: nowe obwodnice, mosty, drogi. Tworzymy miejsce, w którym ma się żyć łatwiej i wygodniej. Miejsce, z którym będzie się opłacało łączyć i zostać na stałe. Liczą się dla nas systemowość i spójność, dlatego dbamy o ochronę zdrowia, transport i kulturę, ale stawiamy też na nowe technologie i innowacje. W Zielonej Górze – Nowym Kisielinie wybudowaliśmy Park Technologii Kosmicznych. Jego rola ewoluuje. W nowej sytuacji geopolitycznej szczególnego znaczenia nabrało, działające w PTK, Centrum Dronowe, którym aktywnie interesuje się Ministerstwo Obrony Narodowej. Podobnie jest z Portem Lotniczym Zielona Góra – Babimost. Uratowaliśmy go przed laty przed likwidacją i przeznaczyliśmy na potrzeby lotnictwa cywilnego. Okazało się to mądrą decyzją, bo aktualnie trwają rozmowy o przywróceniu temu portowi także wojskowego charakteru. Dziś każdy most, każde lotnisko są w Polsce na wagę złota. Chyba nie trzeba nikomu tłumaczyć, dlaczego. Czas pokazał, że Lubuskie jest perspektywicznym miejscem, które inwestuje w przyszłość.

Konsekwencja w inwestowaniu daje wymierne efekty

Bardzo cieszy mnie, że Podkarpackie drugi raz z rzędu staje na najwyższym stopniu podium w kategorii wydatków inwestycyjnych, tym razem za lata 2022–2024. To prestiżowe wyróżnienie jest konsekwencją dalekowzroczności i umiejętności strategicznego planowania oraz determinacji w tworzeniu montażu finansowych przy realizowanych inwestycjach.

Zarząd Województwa Podkarpackiego, którym mam zaszczyt kierować, poświęca całą swoją uwagę na rozwój regionu. To znajduje odzwierciedlenie w poziomie ponoszonych nakładów. W okresie objętym rankingiem „Wspólnoty” nasze wydatki inwestycyjne wyniosły łącznie 2 mld 673,3 mln zł. Na tę imponującą kwotę złożyły się: 606,4 mln zł przeznaczonych na inwestycje w 2022 roku (43 proc. wydatków ogółem), 1 mld 288 mln zł w 2023 roku (59 proc. wydatków ogółem) oraz 778,9 mln zł w 2024 ro-

ku (43 proc. wydatków ogółem). W naszej strategii inwestycyjnej priorytetowo traktujemy przedsięwzięcia możliwe do zrealizowania przy wsparciu środków zewnętrznych, pozyskiwanych zarówno z UE, jak i programów krajowych. Dzięki takiemu

podejściu możliwe jest prowadzenie inwestycji na dużo większą skalę, odpowiadającą naszym potrzebom i ambicjom. Największe nakłady w latach 2022–2024 przeznaczyliśmy na transport i łączność – w sumie 2 mld 88 mln zł. Z tego

1 mld 357 mln zł na inwestycje drogowe, a 711 mln zł na kolejowe. Wielki udział w tych inwestycjach ma powstanie i rozwój Podkarpackiej Kolei Aglomeracyjnej, w którą w ciągu trzech lat zainwestowaliśmy 633,1 mln zł.

Systematycznie rosną także nakłady na ochronę zdrowia. Przez trzy lata było to 337,8 mln zł, dzięki czemu rozwijamy nasze szpitale, wprowadzając nowe usługi oraz kupując specjalistyczny sprzęt medyczny. Wysoki poziom inwestycji dotyczy także kultury, gdzie w analizowanym okresie przeznaczyliśmy blisko 72 mln zł.

Z satysfakcją przyjmuję fakt, że strategia aktywności w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania przynosi wymierne efekty. Ich beneficjentami są mieszkańcy Podkarpackia, a to ich zadowolenie oraz rosnący standard życia są najważniejszymi miernikami naszej pracy.

Władysław Ortyl
Marszałek Województwa Podkarpackiego

Od woonerfów po szkoły i hospicjum: co stoi za wysokimi pozycjami miast w rankingu?

Liderem tej kategorii pozostaje Świnoujście (4795,18 zł per capita), wyprzedzając Krosno (3237,10 zł) i Żory (2852,26 zł), które awansowały odpowiednio o 4 i 5 pozycji. W pierwszej dziesiątce znalazły się również Skierniewice (2759,72), Gliwice (2802,48 zł) i Sopot (2715,50 zł), natomiast Rybnik uplasował się na 12. miejscu.

Hospicjum przy ul. Barbórki w Rybniku. Wizualizacja: UM Rybnik

Piotr Kucera
prezydent Rybnika

Nasze miejsce w rankingu potwierdza, że środki są dobrze wykorzystywane

Wysoka pozycja Rybnika w rankingu niezwykle cieszy, ponieważ jest potwierdzeniem, że konsekwentnie realizujemy strategię rozwoju naszego miasta. Inwestujemy nie tylko w infrastrukturę drogową i komunikacyjną, ale także w projekty podnoszące jakość życia mieszkańców – w kulturę, edukację, sport, ochronę środowiska i nowoczesne rozwiązania energetyczne. Takie wyniki pokazują, że środki publiczne są dobrze wykorzystywane i przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju Rybnika. To także zasługa dobrej współpracy z radnymi, partnerami społecznymi i biznesowymi oraz determinacji całego zespołu pracowników samorządowych. Najważniejsze jednak, że inwestycje realnie służą mieszkańcom – czynią Rybnik miejscem coraz bardziej atrakcyjnym do życia, pracy i wypoczynku.

W artykule przyglądamy się trzem miastom z czołówki: Sopotowi, Gliwicom i Rybnikowi. To ośrodki, które – przy wysokim poziomie wydatków inwestycyjnych – obrały różne kierunki rozwoju: od konsekwentnej rozbudowy zasobu komunalnego i „zielonych” modernizacji ulic w Sopocie, przez drogową i społeczną inwestycję o znaczeniu regionalnym w Rybniku, po szeroki program mieszkaniowy i infrastrukturę edukacyjną w Gliwicach.

Sopot od lat prowadzi spójną politykę zwiększania zasobu mieszkań komunalnych, co czyni go jednym z najbardziej aktywnych samorządów w kraju w tym obszarze. W 2024 r. oddano tu do użytku 66 lokali. To kolejny etap w długofalowych działaniach

– w latach 2009–2024 miasto zrealizowało 15 budynków komunalnych (łącznie 300 mieszkań), a w planach są kolejne inwestycje. Polityka mieszkaniowa Sopotu ma zarówno wymiar społeczny, jak i demograficzny: ułatwia start młodym osobom, które nie mają możliwości zaciągnięcia kredytu lub wynajmu na rynku, a jednocześnie sprzyja zatrzymaniu w mieście mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Drugim filarem sopockich inwestycji są przedsięwzięcia drogowe, łączące cele komunikacyjne i środowiskowe. W 2024 r. powstał m.in. woonerf na ul. Sobieskiego – trzeci w mieście – oraz przebudowano kilka ulic. Miasto konsekwentnie zawęża przekroje jezdni, poszerza chodniki, doświetla przejścia, buduje wyniesione skrzyżowania i rozwija sieć tras rowerowych. Ważnym elementem stała się retencja – przy większości inwestycji powstają zbiorniki na wody opadowe i ogrody deszczowe.

Utrzymanie tego tempa w kolejnych latach uzależnione będzie od pozyskania finansowania zewnętrznego. W planach na lata 2025–2026 są m.in. budynki komunalne (49 mieszkań, z dofinansowaniem BGK), remont siedziby Muzeum Sopotu, modernizacja Międzypokoleniowego Centrum Kultury Mamuszki 14, kolejne inwestycje mieszkaniowe oraz przygotowania do budowy Muzeum Opery Leśnej. Jak podkreśla wiceprezydent Michał Banacki, wysoka pozycja w rankingu potwierdza, że racjonalna polityka budżetowa przekłada się na realną poprawę jakości życia mieszkańców.

MIASTA NA PRAWACH POWIATU

Gliwice w 2024 r. przeznaczyły największe środki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (83 mln zł), transport i komunikację (67 mln zł), gospodarkę mieszkaniową (41 mln zł) oraz oświatę (29 mln zł). Najważniejszym założeniem strategicznym jest program budowy co najmniej tysiąca mieszkań na wynajem do końca kadencji, zainicjowany przez prezydent Katarzynę Kuczyńską-Budkę. Pierwsze inwestycje powstają przy ul. Opolskiej (16 lokali), a kolejne przygotowywane są m.in. przy ulicach: Dworskiej/Wiertniczej (112 mieszkań), Kujawskiej/Pszczynskiej (350), Wojciecha (307), Piaskowej (120), Toszeckiej (40), Miłej (40) i Poli Gojawicyńskiej (25).

Komplementarnym przedsięwzięciem jest budowa żłobko-przedszkola przy ul. Zbożowej, obejmującego 9 oddziałów (218 dzieci) i 6 przedszkolnych (150 dzieci). Obiekt zaplanowano z dwiema strefami zabaw, zielonymi przestrzeniami edukacyjnymi, miejscem do czytania i ścieżką dydaktyczną. Bezpieczny dojazd zapewni nowe rondo. Miasto pozyskało na realizację ok. 15,4 mln zł z programu „Aktywny maluch 2022–2029”, ponad 6,5 mln zł na dofinansowanie pobytu dzieci w żłobku i 10 mln zł z BGK na część przedszkolną.

Gliwice zakończyły 2024 r. nadwyżką budżetową w wysokości 138 mln zł, co umożliwiło planowanie inwestycji na lata 2025–2026: budowę mostu nad Kłodnicą, rozbudowę ul. Zbożowej, modernizację tras pieszo-rowerowych oraz realizację czterech centrów przesiadkowych (Łabędy, Brzezinka, Kopernik i Arena). Miasto przygotowuje się także do wdrożenia systemu gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi z dofinansowaniem unijnym.

Rybnik, choć uplasował się tuż za pierwszą dziesiątką, realizuje program inwestycyjny o szerokim zakresie – od infrastruktury drogowej, przez projekty społeczne i zdrowotne, po działania klimatyczne. Najważniejszym zadaniem jest budowa drogi regionalnej Racibórz – Pszczyna, stanowiącej południową obwodnicę miasta. Odcinek ok. 4,1 km – od ul. Wodzisławskiej do Sportowej – ma kluczowe znaczenie dla wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrum i poprawy dostępu do autostrady A1. Koszt inwestycji

(2023–2025) to 304 mln zł, z czego 100 mln zł pochodzi z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, 65 mln zł z Polskiego Ładu, a 139 mln zł z budżetu miasta. Równolegle prowadzone są: przebudowa ulic Raciborskiej i Sportowej, rozbudowa układu drogowego w strefie gospodarczej (845 m dróg publicznych) oraz modernizacja oświetlenia.

Rybnik inwestuje także w infrastrukturę społeczną i zdrowotną. W 2024 r. rozpoczęto rozbudowę II Liceum Ogólnokształcącego o salę gimnastyczną, bibliotekę, czytelnię i dwie sale lekcyjne (19 mln zł, realizacja 2024–2026).

Placówka ma charakter ponadlokalny i służy także uczniom z ościennych gmin. W tym samym czasie rozpoczęto budowę hospicjum stacjonarnego przy ul. Barbórki – obiektu o wartości 40 mln zł. Istotnym elementem polityki miasta pozostaje walka z niską emisją i poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz komunalnych – w 2024 r. przeznaczono na ten cel 23,1 mln zł. Władze miasta zapowiadają utrzymanie tempa inwestycji, wskazując jednak na ryzyka związane z nową ustawą o dochodach JST od 2025 r., inflacją i poziomem stóp procentowych. ■

Krzysztof Jażdżyk
prezydent Skierniewic

Rzetelność rankingu daje pewność, że nasza wysoka pozycja to efekt realnych działań

Wysokie miejsce Skierniewic w rankingach inwestycyjnych to dowód, że nasza strategia rozwoju jest skuteczna. Dla nas to także potwierdzenie, że inwestycje są najlepszą drogą do realnej poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia wspólnoty i budowania nowoczesnego wizerunku miasta. Naszym kluczem do sukcesu jest umiejętne łączenie środków własnych z konsekwentnym pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych. Dzięki temu możemy jednocześnie inwestować w przyszłość i dbać o wysoki poziom finansowania zadań bieżących – od edukacji, przez usługi komunalne, po codzienny komfort życia mieszkańców. Nie byłoby to możliwe bez zespołu świetnych specjalistów, którzy na każdym etapie dbają o jakość i efektywność działań.

Wysokie miejsce w rankingach traktujemy jako wspólny sukces – mieszkańców, którzy współtworzą kierunki rozwoju poprzez budżet obywatelski, pracowników urzędu i partnerów wspierających nasze działania. Szczególnie ważne jest to, że ranking „Wspólnoty” nie bazuje na opiniach czy odczuciach, lecz na twardych danych finansowych i rzetelnej metodologii. To ogromnie ważne w ocenie pracy samorządu, ponieważ potwierdza, że osiągnięte wyniki są wymierne i obiektywnie mierzalne.

2019-2021	2020-2022	2021-2023*	2021-2023**	2022-2024*	Miasto	Średnie wydatki majątkowe per capita 2022-2024
1	1	1	1	1	Świnoujście	4795,18
2	2	9	6	2	Krosno	3237,10
15	15	10	8	3	Żory	2852,26
3	3	4	3	4	Gliwice	2802,48
19	6	5	2	5	Skierniewice	2759,72
25	22	15	9	6	Grudziądz	2753,97
18	5	3	4	7	Zamość	2753,85
5	4	2	5	8	Sopot	2715,50
11	10	7	10	9	Płock	2469,72
32	19	12	12	10	Nowy Sącz	2230,74

*(tylko budżet miasta) ** (ze spółkami komunalnymi)

Nowy lider, wielkie skoki

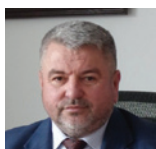
W tegorocznym rankingu inwestycyjnym w kategorii powiatów po raz pierwszy liderem zestawienia został powiat siemiatycki, który awansował o trzy miejsca. Na podium utrzymały się powiaty bieszczadzki i sejneński, zajmując odpowiednio drugą i trzecią pozycję.

W pierwszej dziesiątce doszło jednak do zmian. Z grona najlepszych wypadły powiat wysokomazowiecki, który spadł z 5. miejsca na 23., oraz makowski, który zanotował spadek z 8. pozycji aż na 34. Ich miejsce zajęły: powiat ostrołęcki, który przesunął się z 26. na 5. lokatę, oraz niżański, który awansował z 17. na 10. miejsce.

Spektakularne skoki widać również poza ścisłą czołówką. Rekordzistą jest powiat sępoleński, który przesunął się aż o 207 pozycji – z miejsca 294. na 87. Zauważalny sukces zanotował powiat wschowski, po raz pierwszy w historii rankingów wchodząc do pierwszej setki i to od razu na wysokie 29. miejsce (awans o 153 pozycje). Wyraźny skok odnotował również powiat leżajski, który wspiął się o 73 pozycje – z 92. na 19.

Nowa droga w Górczynie w powiecie wschowskim. Fot. Starostwo Powiatu Wschowskiego

Zdzisław Leśko
starosta leżajski

Zmiany przynoszą korzyści

Istotą funkcjonowania samorządu powiatowego są nieustanne działania dążące do zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w zakresie opieki zdrowotnej, oświaty, opieki długoterminowej, poprawy infrastruktury drogowej, czyli dbałości o zapewnienie sprawnej komunikacji, jak również inwestowanie w zasoby materialne służące do ochrony ludności i obrony cywilnej. Jednocześnie niezwykle ważnym aspektem jest racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi budżetu, czyli dbałość o kondycję finansową, umożliwiającą wygospodarowywanie środków na inwestycje oraz skuteczne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych wraz z efektywnym ich zagospodarowaniem. Realizacja tych zadań to główny kierunek działań, który sobie założyłem na tę kadencję wraz z zarządem powiatu. Sukcesywnie wdrażamy i realizujemy zmiany, które w dłuższej perspektywie przyniosą mierzalne korzyści dla naszej społeczności.

Jarosław Tadych
starosta sępoleński

Z trudnych wyzwań wychodzimy zwycięsko

Dokładamy wszelkich starań, aby pozyskać jak najwięcej środków zewnętrznych na realizację zaplanowanych inwestycji i dokończyć te, które już się rozpoczęły. Udało nam się wyremontować wiele kilometrów dróg. Czyniliśmy starania w kwestii uruchomienia jak największej liczby połączeń autobusowych, aby mieszkańcy mogli poruszać się po terenie całego powiatu. Naszymi priorytetami były polityka społeczna oraz szeroko pojęta edukacja. Ostatnie lata postawiły przed nami wiele wyzwań, z którymi wcześniej nie mieliśmy do czynienia, a z których wyszliśmy obronną ręką. Pandemia i zamrożenie życia społeczno-gospodarczego to jedno z najtrudniejszych doświadczeń, z którymi zmagaliśmy się przez prawie 2 lata. Wojna za naszą wschodnią granicą, mimo tragicznych okoliczności i skutków, pokazała, jak modelowo może wyglądać współpraca mieszkańców i samorządu lokalnego. Do dziś borykamy się również ze skutkami nawałnicy, która przeszła przez nasz powiat. Bardzo ważnym elementem jest współpraca powiatu z samorządami gminnymi na naszym terenie, dzięki zaangażowaniu wielu stron udaje się zrobić więcej.

POWIATY

Za awansami stoją przede wszystkim duże projekty drogowe, inwestycje w szkoły i placówki zdrowotne oraz wykorzystywanie programów takich jak Polski Ład, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg oraz fundusze unijne. Każdy z powiatów realizował nieco inne zadania, jedne koncentrowały się na scalaniu gruntów i budowie mostów, inne na infrastrukturze szkół, ale wszystkie skutecznie sięgały po środki zewnętrzne i przeznaczały je na inwestycje.

W powiecie niżańskim w latach 2022–2024 zrealizowano inwestycje o wartości blisko 178 mln zł, z czego prawie 60 proc. pochodziło z zewnętrznych źródeł. Najważniejsze zadania to modernizacja drogi w gminie Krzeszów, adaptacja budynku w Rudniku nad Sanem na potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami, rozbudowa starostwa w Nisku oraz utworzenie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie energetyki – placówki wartej 15 mln zł, sfinansowanej z KPO. Powiat leżajski zainwestował z kolei ogromne środki w scalanie gruntów – projekty o łącznej wartości ponad 99 mln zł sfinansowano głównie z funduszy unijnych. Modernizowane są też drogi: trasa do Nowej Sarzyny za 14 mln zł czy droga w kierunku Tarnobrogu za 21 mln zł. Ważnym filarem rozwoju są usługi społeczne, jak rozbudowa Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (19,5 mln zł), budowa Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego (21,6 mln zł) oraz nowe Centrum Zdrowia Psychicznego (22,8 mln zł). W planach jest także budowa sieci szlaków rowerowych za 30 mln zł.

Największym przedsięwzięciem powiatu sępolińskiego była przebudowa drogi łączącej Sępólno z Więcborkiem – inwestycja za ponad 12 mln zł dofinansowana z Polskiego Ładu. W sumie w ostatnich latach udało się tu zmodernizować ponad 50 km dróg. Powiat inwestował także w edukację – powstał kompleks boisk sportowych w Więcborku, wymieniono źródła ciepła w szkołach, a budynki społeczne i oświatowe wyposażono w windy i platformy dla osób z niepełnosprawnościami.

Dzięki uruchomieniu nowych programów rządowych powiat wschowski zrealizował inwestycje warte ponad 80 mln zł. Największe z nich to modernizacje tras: Osowa Sień – Dębowa (14,9 mln zł), Górczyzna – Stare Drzewce (22,9 mln zł) i Sława – Krzepielów (18,1 mln zł). Ważnym uzupełnieniem były inwestycje w infrastrukturę edukacyjną. ■

Andrzej Bielawski
wicestarosta wschowski

Stawiamy na profesjonalną kadrę

Awans w rankingu „Wspólnoty” to dla nas ogromne wyróżnienie, ale przede wszystkim potwierdzenie, że obrany przez nas kierunek rozwoju przynosi wymierne efekty. Dzięki skutecznemu wykorzystywaniu możliwości, jakie pojawiły się w ramach nowych programów wsparcia, udało się zrealizować inwestycje realnie wpływające na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców. Kluczową rolę odegrali doświadczeni pracownicy starostwa, których zaangażowanie przyczyniło się do sprawnego realizacji inwestycji. Stabilność kadrowa w urzędzie przełożyła się na płynność wdrażania nawet najbardziej złożonych przedsięwzięć. Analiza potrzeb lokalnych pozwoliła na trafne adresowanie inwestycji i realne odpowiadanie na oczekiwania mieszkańców. To model, który przynosi wymierne efekty i wzmacnia pozycję powiatu wśród najlepiej zarządzanych jednostek samorządowych w kraju.

Robert Bednarz
starosta niżański

Nie zaciągamy kredytów

Powiat niżański, realizując powierzone mu zadania, konsekwentnie tworzy solidną infrastrukturę techniczną. Dzięki temu staje się coraz bardziej atrakcyjny zarówno gospodarczo, jak i turystycznie. Zapewnia wysoki poziom szkolnictwa, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, dba o porządek, środowisko naturalne oraz sprawną, przyjazną administrację. Od 2021 roku udaje nam się utrzymywać wskaźnik zadłużenia na poziomie 0 proc., a od 2014 roku nie zaciągaliśmy żadnego kredytu. Patrząc w przyszłość, chcemy kontynuować inwestycje w infrastrukturę drogową i mobilność, w szczególności rozwijając sieć ścieżek rowerowych. Dużą wagę przykładamy do rozwoju edukacji, zwłaszcza szkolnictwa zawodowego, oraz modernizacji szkół. Kolejnym kluczowym obszarem jest ochrona zdrowia. Ważne miejsce w naszych planach zajmuje także energetyka i efektywność energetyczna. Wszystkie te działania mają wspólny cel – dalszą poprawę jakości życia mieszkańców oraz umacnianie pozycji powiatu niżańskiego jako nowoczesnej i przyjaznej wspólnoty samorządowej.

2018-2020	2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	Powiat	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2022-2024
8	52	20	4	1	siemiatycki	podlaskie	2130,23
6	13	6	2	2	bieszczański	podkarpackie	1576,24
15	9	9	3	3	sejneński	podlaskie	1480,57
78	12	1	1	4	ślupecki	wielkopolskie	1445,64
9	10	15	26	5	ostrołęcki	mazowieckie	1181,44
142	43	13	7	6	przeworski	podkarpackie	1096,47
10	16	12	9	7	sokołowski	podlaskie	1087,38
7	4	3	6	8	janowski	lubelskie	1024,74
104	62	19	10	9	suwalski	podlaskie	965,76
63	86	83	17	10	niżański	podkarpackie	931,63

Powiat Siemiatycki liderem inwestycji

Sukces inwestycyjny to efekt dobrze przemyślanej strategii, skutecznego sięgania po środki zewnętrzne oraz ścisłej współpracy z innymi samorządami – mówi starosta powiatu siemiatyckiego Mariusz Cieślak.

Powiat siemiatycki zajął pierwsze miejsce w tegorocznym rankingu inwestycyjnym. Na ile taki wynik przekłada się na codzienną pracę samorządu?

To wyjątkowe wyróżnienie jest nie tylko docenieniem pracy samorządu, ale przede wszystkim sukcesem wszystkich mieszkańców powiatu siemiatyckiego. Jesteśmy małym powiatem na Podlasiu, ale pokazujemy, że nawet niewielki samorząd może skutecznie sięgać po środki zewnętrzne, realizować inwestycje i osiągać wyniki na poziomie największych jednostek w kraju. Chcę podkreślić, że ten sukces nie jest dziełem jednej kadencji. To efekt konsekwencji i odpowiedzialnego podejścia do zarządzania powiatem oraz bardzo dobrej współpracy z samorządami gminnymi i województwem podlaskim. Dzięki temu realizujemy inwestycje służące powiatowi siemiatyckiemu i całemu regionowi. Obecny zarząd powiatu, którego mam zaszczyt być częścią, wspólnie z radą kontynuuje te działania i realizuje kolejne ambitne projekty.

Czy pozycja na podium w rankingu mobilizuje?

Zwycięstwo z pewnością ma wymiar prestiżowy i cieszy nas jako samorządowców, ale przede wszystkim traktujemy je jako potwierdzenie, że nasze działania mają sens, bo robimy to dla mieszkańców. Sukces w rankingu to również zobowiązanie, by nie zwalniać tempa. Chcemy, by ten

powiat był dobrym miejscem do życia, nauki, pracy i prowadzenia działalności. Dlatego dalej będziemy inwestować w infrastrukturę, zdrowie, edukację i przestrzeń wiejską. To dla nas nie tylko obowiązek, ale i priorytet.

Które inwestycje z lat 2022–2024 uważa pan za kluczowe dla osiągnięcia tego sukcesu?

Projektem, który wpłynął na naszą pozycję w rankingu, jest budowa nowo-

czesnego mostu na rzece Bug w Grannem. To inwestycja ważna dla całego regionu. Powiat siemiatycki był liderem projektu o wartości ponad 100 mln zł, realizowanego wspólnie z samorządami województw podlaskiego i mazowieckiego, powiatem sokołowskim oraz gminami Perlejewo i Jabłonna Lacka. Zadanie zostało dofinansowane w ramach rządowego programu „Mosty dla regionów” ze środków Rządowego Funduszu Roz-

Nowy most na Bugu w Grannem

Zarząd Powiatu Siemiatyckiego z Przewodniczącym Rady

POWIATY

woju Dróg. Most o długości 412 metrów i szerokości od 13,7 do niemal 18 metrów, z tarasami widokowymi, znacznie poprawi komunikację, otworzy nowe perspektywy gospodarcze i wpłynie na rozwój turystyki. To przykład projektu, który nie tylko integruje regiony, ale pokazuje, że skuteczna współpraca między samorządami różnych szczebli naprawdę działa. Równie ważna była rozbudowa infrastruktury drogowej, realizowana wspólnie z gminami naszego powiatu, przy wsparciu środków z budżetu państwa. Udało się wyremontować i przebudować kilkadziesiąt kilometrów dróg. W zakresie edukacji i sportu powstały nowoczesne boiska przy szkołach powiatowych w Siemiatyczach, Czartajewie i Ostrożanach. W ochronie zdrowia zrealizowaliśmy wiele inwestycji w Szpitalu Powiatowym w Siemiatyczach. Powstał m.in. nowy oddział ortopedyczny oraz szpital jednego dnia, kupiliśmy nowoczesny sprzęt. Istotnym obszarem rozwoju jest także scalanie gruntów na terenach wiejskich – powiat jest jednym z liderów tych działań w Polsce. W ciągu 20 lat wydatkowaliśmy na ten cel blisko 200 mln zł. Procesy scaleniowe przeprowadziliśmy na terenie 6 gmin i obszarze blisko 23 tys. ha. Natomiast dzięki zagospodarowaniu poscaleniowemu wybudowaliśmy lub przebudowaliśmy blisko 150 km dróg, głównie o nawierzchni asfaltowej. To bardzo realne narzędzie rozwoju terenów wiejskich.

Co pozwoliło utrzymać tę dynamikę? Sukces inwestycyjny to efekt kilku czynników. Przede wszystkim mamy dobrze przemyślaną i realizowaną strategię rozwoju, która określa priorytety odpowiadające realnym potrzebom naszych mieszkańców i gospodarki. Najważniejsze jest skuteczne sięganie po wsparcie zewnętrzne, które pozwala realizować projekty na dużą skalę. Dodatkowo dużą rolę odgrywa współpraca pomiędzy powiatem, gminami oraz województwem podlaskim. W tych działaniach aktywnie wspierają nas parlamentarzyści oraz władze wojewódzkie. To wszystko sprawia, że potrafimy działać skutecznie i z dużą dynamiką inwestycyjną.

Jakie są priorytety inwestycyjne powiatu siemiatyckiego na kolejne lata? Będziemy się skupiać m.in. na ochronie zdrowia i bezpieczeństwie. Obecnie w Szpitalu Powiatowym w Siemiatyczach realizujemy jedną z największych inwestycji ostatnich lat. Już w przyszłym roku do nowoczesnych przestrzeni zostaną przeniesione dwa zakłady dotychczas funkcjonujące w Bacikach Średnich – ZOL dla dzieci i młodzieży oraz ZPO dla dorosłych. Wartość inwestycji to prawie 24 mln zł, z czego aż 20 mln pochodzi z Krajowego Planu Odbudowy. Pozostałe środki to wkład własny powiatu oraz szpitala. Drugim strategicznym kierunkiem pozostaje rozwój i modernizacja dróg. Bardzo ważne są dla nas także inwestycje na terenach wiejskich, gdzie prowadzimy działania scaleniowe z myślą o rolnikach. Właśnie rozpoczynamy kolejny duży projekt sca-

leniowy – tym razem na terenie gminy Drohiczyń. To inwestycja o wartości ponad 43 mln zł, która przyniesie realne zmiany dla rolników i poszczególnych wsi.

W obszarze edukacji planujemy kontynuację modernizacji szkół oraz inwestycji w infrastrukturę sportową. Chcemy wybudować nowoczesną pełnowymiarową halę sportową przy ZST w Czartajewie. Realizacja projektu zależy jednak od dostępności środków zewnętrznych, o które aktywnie będziemy zabiegać.

Chcemy inwestować w odnawialne źródła energii w budynkach starostwa i jednostkach organizacyjnych powiatu. Takie działania pozwolą nie tylko zmniejszyć koszty funkcjonowania, ale też wpisują się w szersze działania na rzecz ochrony klimatu i odpowiedzialnego gospodarowania energią. Z myślą o rozwoju turystyki, wspólnie z gminami Drohiczyń i Korczew przystępujemy do budowy kładki pieszo-rowerowej na rzece Bug, która połączy te dwie gminy. Koszt inwestycji to blisko 9 mln zł. Dodatkowo, podobną kładkę na Bugu planujemy wybudować w miejscowości Mielnik. Te inwestycje stworzą nową atrakcję turystyczną, wzbogacając ofertę Podlasia Nadbużańskiego.

Serdecznie zapraszam wszystkich do odwiedzenia powiatu siemiatyckiego. To miejsce ludzi serdecznych, otwartych i gospodarnych. Nasze tereny, położone nad Bugiem, w sercu Podlasia Nadbużańskiego, zachwycają ciszą, malowniczymi krajobrazami oraz bogatym dziedzictwem kulturowym. To doskonałe miejsce zarówno na spokojny wypoczynek, aktywną turystykę, jak i kontakt z autentyczną kulturą i gościnnością pogranicza. Ale powiat siemiatycki to również miejsce otwarte na rozwój i inwestycje. Mamy dobrze przygotowane tereny, infrastrukturę, przyjazny klimat dla przedsiębiorczości i co najważniejsze, ludzi, którzy potrafią współpracować. Każdy, kto tu przyjedzie choćby na chwilę zrozumie, dlaczego warto tu wracać. ■

Kompleks sportowy przy Liceum Ogólnokształcącym im. KEN w Siemiatyczach

Inwestycje kluczem do poprawy jakości życia

Na podium w tej kategorii bez zmian względem ubiegłego roku. Wysokie Mazowieckie, Zakopane i Polkowice utrzymały swoje pozycje. Nowe w pierwszej dziesiątce są: Maków Mazowiecki (awans z 12. na 6. miejsce) oraz Wołów (skok z 29. na 7.). Sukces odnotowała również Limanowa, która z 15. pozycji wskoczyła na 12.

Jak tłumaczą urzędnicy z makowskiego ratusza, samorząd konsekwentnie realizuje politykę inwestycyjną rozumianą jako długofalowy proces, oparty na planie rozwoju lokalnego i strategii. W ostatnich latach szczególnie nacisk położono na efektywność energetyczną. Najważniejsze przedsięwzięcia obejmowały rozbudowę sieci ciepłowniczej w północnej części centrum, co ma umożliwić podłączenie budynków jednorodzinnych, oraz projekt wykorzystania odnawialnych źródeł energii z magazynowaniem w budynkach użyteczności publicznej. Instalacje fotowoltaiczne wsparte magazynami energii nie tylko bilansują bieżące zużycie, ale także pełnią funkcję awaryjnego źródła zasilania. Ważnym elementem była modernizacja oświetlenia ulicznego – wymieniono ponad 400 opraw na energooszczędne ledy, dzięki czemu Maków Mazowiecki praktycznie za-

kończył proces unowocześniania całej sieci.

Zwieńczeniem tych działań było rozpoczęcie projektu „Rozwój nowej społeczności energetycznej w Powiecie Makowskim”. W ramach tego projektu powstała koncepcja rozwoju, która stanowi fundamentalny dokument określający kierunki działania dla nowo powstającej społeczności energetycznej. Dzięki temu partnerzy mogą efektywniej współpracować, optymalizując wykorzystanie zasobów i dążąc do wspólnych, jasno zdefiniowanych celów.

Miasto nie ukrywa, że największym wyzwaniem w ubiegłym roku była bariera finansowa. Konieczność zabezpieczenia ok. 4,15 mln zł wkładu własnego przy rosnących wydatkach bieżących mocno obciążyła nadwyżkę operacyjną. Trudności pogłębiała ograniczona konkurencyjność w zamówieniach publicznych – niedobór wykonawców i oferty znacznie przewyższające wartości kosztorysowe – a także deficyt specjalistów w obszarze OZE oraz niestabilność przepisów. Samorząd podkreśla jednak, że mimo nowych warunków finansowania, wyma-

Most w Limanowej. Fot. UM Limanowa

Jolanta Juszkiewicz
burmistrz Limanowej

Zawsze uwzględniamy bieżące potrzeby mieszkańców

Wysokie miejsce Limanowej w rankingu wydatków inwestycyjnych odzwierciedla skuteczne gospodarowanie środkami publicznymi i zaufanie mieszkańców do naszej polityki rozwoju. Dzięki zręcznemu łączeniu środków własnych z zewnętrznymi źródłami finansowania jesteśmy w stanie zabezpieczyć wkład własny na wnioskowane zadania, których realizacja bez dyscypliny finansowej byłaby niemożliwa. W planowaniu inwestycji zawsze uwzględniamy bieżące potrzeby mieszkańców – drobne naprawy, utrzymanie osiedli, świadczenia socjalne i usługi publiczne – aby nie doszło do zaniedbań w zakresie funkcjonowania miasta.

MIASTA POWIATOWE

gających wyższego wkładu własnego i bardziej złożonych procedur, nie rezygnuje z ambitnych planów.

Na lata 2025–2026 Maków Mazowiecki obrał dwa uzupełniające się kierunki działań. Pierwszym jest przygotowanie i realizacja tzw. małej obwodnicy Makowa, która ma połączyć ul. Łąkową z Mazowiecką i drogą krajową nr 57. Odciąży ona centrum, zwłaszcza od ruchu ciężarowego, poprawi płynność transportu i zwiększy bezpieczeństwo. Drugim jest rozwój zielonej infrastruktury i wzmocnienie bioróżnorodności. Miasto planuje liczne nasadzenia, tworzenie stref wodnych dla płazów i ptaków, modernizację parku Saper, a także budowę ścieżek spacerowych i punktów edukacyjnych. Działania te mają nadać miastu przyjazny, proekologiczny charakter i odpowiadać na współczesne potrzeby mieszkańców. Kontynuowana będzie transformacja energetyczna, zależna od dostępności środków z KPO i programów krajowych.

Limanowa, sklasyfikowana na 12. miejscu, w 2024 roku skoncentrowała swoje inwestycje na infrastrukturze drogowej, traktując je jako klucz do poprawy jakości życia mieszkańców i rozwoju całego powiatu. Najważniejsze zadania to budowa dwóch nowych mostów oraz remont i modernizacja ok. 20 km miejskich ulic. Projekty te przełożyły się na bezpośrednie efekty: skrócenie czasu przejazdu, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu i poprawę dostępności usług publicznych. Władze miasta zwracają uwagę, że jako stolica powiatu Limanowa pełni funkcję integrującą cały region – inwestycje drogowe nie tylko usprawniają transport lokalny, lecz także wzmocniają współpracę z gminami ościennymi.

Podobnie jak w Makowie, największym wyzwaniem jest finansowanie – budżet wymaga montażu z wykorzystaniem środków zewnętrznych, a procedury administracyjne i koordynacja wielu podmiotów wydłużają harmonogramy. Mimo to miasto zakłada utrzymanie wysokiego tempa inwestycji, zabezpieczając środki na kontynuację kluczowych projektów, takich jak budowa osiedli mieszkaniowych przy ul. Bednarczyka, rozwój Kompleksu Rekreacyjno-Sportowego przy ul. Kusocińskiego czy modernizacja Limanowskiego Domu Kultury.

2017-2019	2018-2020	2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	Miasto	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2022-2024
2	3	3	1	1	1	Wysokie Mazowieckie	podlaskie	3953,95
5	29	66	8	2	2	Zakopane	małopolskie	3537,80
1	1	2	4	3	3	Polkowice	dolnośląskie	3260,55
3	9	53	33	6	4	Stalowa Wola	podkarpackie	3028,40
15	7	5	3	4	5	Puck	pomorskie	2735,59
7	11	107	46	12	6	Maków Mazowiecki	mazowieckie	2350,49
33	67	73	71	29	7	Wołów	dolnośląskie	2215,01
55	35	28	6	5	8	Węgrów	mazowieckie	2182,93
12	87	127	43	8	9	Środa Śląska	dolnośląskie	2107,26
267	258	105	11	9	10	Sejny	podlaskie	2095,63

Plany na 2025–2026 obejmują dalsze modernizacje ulic i rozwój infrastruktury drogowej, a także rozbudowę zaplecza sportowo-rekreacyjnego i kulturalno-oświatowego. Priorytetem będzie Kompleks Rekreacyjno-Sportowy przy ul. Kusocińskiego, który stanie się jednym z najważniejszych projektów w historii mia-

sta. Równolegle kontynuowane będzie budownictwo mieszkaniowe przy ul. Bednarczyka. Władze miasta planują także inwestycje poprawiające mobilność lokalną (parkingi, ścieżki rowerowe), przedsięwzięcia techniczne (oświetlenie, kanalizacja) oraz działania proekologiczne (OZE, retencja, zieleń). ■

Tadeusz Ciak

burmistrz Makowa Mazowieckiego

Nasz sukces to rezultat efektywnego zarządzania budżetem

Dla mnie wysoka pozycja w rankingu wydatków inwestycyjnych jest dowodem na to, że Maków Mazowiecki się rozwija, ponieważ podstawowym czynnikiem rozwoju miasta są działania inwestycyjne podejmowane przez samorząd. Ich finansowym odzwierciedleniem jest wielkość ponoszonych przez miasto wydatków inwestycyjnych. Na poziom tych wydatków wpływają oczekiwania społeczności lokalnej, wysokość dochodów miasta, pozyskane środki zewnętrzne oraz strategia rozwoju.

Mimo rosnących wydatków bieżących, w dużej mierze wynikających z niedofinansowania subwencji oświatowej, dużego obciążenia spłatami wcześniejszego zadłużenia przy wysokich stopach procentowych, wygaśnięcia programów rządowych wspierających inwestycje samorządowe (krytykowane za brak transparentności, ale faktycznie pobudzających inwestycje), ograniczonego finansowania ze środków UE oraz opóźnień w wykorzystaniu funduszy z Krajowego Planu Odbudowy – wysokie miejsce Makowa Mazowieckiego w rankingu nie jest efektem sprzyjających warunków zewnętrznych, lecz przede wszystkim wynikiem odpowiedzialnej i konsekwentnej polityki proinwestycyjnej, dostosowanej do zmieniających się zasad finansowania.

Nasz sukces to rezultat konsekwentnego i efektywnego zarządzania budżetem, opartego na kilku kluczowych filarach: corocznej analizie struktury wydatków bieżących, pozwalającej identyfikować obszary do optymalizacji i przesuwania środków na inwestycje; uszczelnieniu budżetu poprzez eliminację marnotrawstwa i zbędnych wydatków; kształtowaniu stabilnej przyszłości finansowej poprzez dostosowywanie się do zmian w przepisach; analizie projektów inwestycyjnych i wyborze tych, które przyniosą długoterminowe korzyści – w tym inwestycji infrastrukturalnych i w odnawialne źródła energii; skutecznym pozyskiwaniu środków zewnętrznych; a także stosowaniu zaawansowanych modeli finansowania, obejmujących nie tylko dotacje, lecz także instrumenty zwrotne i mieszane. Dzięki tym działaniom Maków Mazowiecki stale się rozwija, tworząc lepszą przyszłość dla swoich mieszkańców.

Stalowa Wola – miasto, które buduje przyszłość

Stalowa Wola nie ogląda się wstecz – z odwagą patrzy w przyszłość, konsekwentnie zmieniając swoje oblicze. Jeszcze do niedawna znana głównie z przemysłowych tradycji, dziś staje się jednym z najdynamiczniej rozwijających się ośrodków w Polsce, łączącym nowoczesną gospodarkę, ekologiczną infrastrukturę i inwestycje w jakość życia mieszkańców.

Jednym z filarów rozwoju miasta jest Strategiczny Park Inwestycyjny Euro-Park Stalowa Wola. To właśnie tutaj powstają unikalne warunki dla biznesu, które przyciągają branżowych gigantów. Najlepszym przykładem jest inwestycja firmy SK Nexilis, światowego lidera w produkcji komponentów dla elektromobilności. Wartość przedsięwzięcia przekroczyła 3 miliardy złotych, a ultranowoczesna fabryka właśnie wchodzi w fazę uruchomienia. To krok milowy, który stawia Stalową Wolę na mapie kluczowych ośrodków europejskiej transformacji energetycznej i technologicznej.

Z myślą o dalszym rozwoju SPI Euro-Park powstaje nowoczesna infrastruktura drogowa i wodno-kanalizacyjna – pierwszym elementem jest nowo

Lucjusz Nadbereżny
prezydent Stalowej Woli

Konsekwencja, wizja i odwaga

Naszym celem jest wysoka jakość życia. Stalowa Wola konsekwentnie realizuje strategię zrównoważonego rozwoju, łącząc inwestycje przemysłowe i społeczne. Dzięki temu budujemy miasto nowoczesne, przyjazne mieszkańcom i konkurencyjne na arenie międzynarodowej. Nasze miasto udowadnia, że konsekwencja, wizja i odwaga w podejmowaniu decyzji mogą przemieniać miasto w miejsce, gdzie innowacyjny przemysł idzie w parze z ekologiczną infrastrukturą, a troska o najmłodszych i aktywnych mieszkańców tworzy prawdziwie europejski standard jakości życia.

otwarta ulica Seulska, zapewniająca dojazd do zakładu SK Nexilis. Równolegle swoje inwestycje rozwija HSW, wzmacniając polski przemysł zbrojeniowy, a Miejski Zakład Komunalny rozpocznie budowę ekologicznej spalarni odpadów, która pozwoli obniżyć rachunki mieszkańców. Stalowa Wola przygotowuje się również do wiel-

kiego projektu energetycznego, dzięki któremu Park Inwestycyjny będzie zasilany stabilnym, bezpiecznym i bezemisyjnym źródłem energii.

Ale Stalowa Wola to nie tylko przemysł – to także ogromne inwestycje w edukację i młode pokolenie. W ostatnich latach miasto zainwestowało ponad 70 mln zł w modernizację szkół i placówek oświatowych. Najlepszym przykładem jest rozbudowa PSP nr 11, gdzie powstało nowe skrzydło o powierzchni 3200 mkw. Sale dydaktyczne, biblioteka, świetlica i pełna dostępność dla osób z niepełnosprawnościami sprawiają, że szkoła ta jest dziś wzorem na skalę kraju. W 2023 roku otwarto nowoczesne żłobko-przedszkole, które w pełni wpisuje się w ideę zrównoważonego budownictwa. Zaprojektowane w technologii pasywnej, wyposażone w pompy ciepła, instalacje fotowoltaiczne i basen rehabilitacyjny, oferuje miejsca dla 195 dzieci. Już rok później zostało oddane do użytku kolejne supernowoczesne Przedszkole nr 9. Te inwestycje pokazują, że miasto stawia na jakość życia i troskę o najmłodszych mieszkańców.

Dynamicznie zmienia się również transport publiczny. Tabor w większości tworzą już pojazdy zeroemisyjne, a w drodze są kolejne elektryczne autobusy. Stalowa Wola rozwija system rowerów miejskich, który z roku na rok bije rekordy popularności, a całość uzupełnia bezpłatna komunikacja miejska – rozwiązanie, które nie tylko ułatwia codzienne życie mieszkańców, ale także przyczynia się do ochrony środowiska. Rozwój miasta obejmuje także sport i rekreację. We wrześniu otwarto trzy nowe sale sportowe, a wkrótce mieszkańcy zyskają Aquapark, który stanie się jedną z największych atrakcji rekreacyjnych regionu. Rozbudowana pływalnia MOSiR zyska saunarium, zespół basenów zewnętrznych, wodny plac zabaw oraz specjalną tubę do nurkowania. Całość uzupełnią nowe ścieżki pieszo-rowerowe, pawilony szatniowe i strefy relaksu.

Nie mniej imponująco zapowiada się budowane już Centrum Sportów Młodzieżowych przy ul. Energetyków. To odpowiedź na potrzeby młodych ludzi, którzy dotąd musieli szukać ekstremalnych atrakcji poza miastem. Kryty skatepark, park trampolin, kręgielnia i ściana wspinaczkowa sprawiają, że będzie to miejsce tętniące energią i pasją. ■

Kolejny ranking i kolejny sukces miasta **Wysokie Mazowieckie**

I miejsce w Polsce w kategorii miast powiatowych w rankingu Pisma Samorządu Terytorialnego WSPÓLNOTA „Wydatki inwestycyjne samorządów 2022–2024” oraz VI miejsce w Rankingu 20-lecia w UE w kategorii miast powiatowych.

Stadion Miejski

Hala Olimpia

Bardzo cieszę się z tak wysokich lokat naszego miasta. Na tak wysokie noty wpływ miało wiele zrealizowanych inwestycji, a co za tym idzie, mnóstwo pracy i zaangażowania. Samorząd przykładą dużą wagę do stanu infrastruktury, o czym świadczą coroczne, duże wydatki budżetowe przeznaczone na infrastrukturę miejską i inne zadania inwestycyjne, takie jak między innymi: budowa i modernizacja dróg, aktywne przejścia dla pieszych oraz powiększanie sieci ścieżek rowerowych, modernizacja Stadionu Miejskiego, modernizacja oświetlenia ulicznego w mieście, budowa budynku komunalnego wielorodzinnego, modernizacja krytej pływalni przy Miejskim Zespole Szkół, budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaniem o stałej konstrukcji OLIMPIA, budowa żłobka miejskiego, termomodernizacja hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 1, przebudowa i doposażenie budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, prace w obrębie zabytkowej plebanii przy kościele parafialnym.

Skuteczna polityka finansowa

W 2022 roku wydatki inwestycyjne wyniosły ponad 23 mln zł, z czego ponad 14 mln to środki zewnętrzne. W 2023 roku było to ponad 43 mln zł, w tym pozyskaliśmy ponad 22 mln zł. W 2024

Posiadamy basen, przedszkola, hale sportowe przy każdej szkole. Wszystkie dzieci korzystają z przedszkoli, nie ma list oczekujących, ponadto w szkołach funkcjonują stołówki szkolne, z których korzysta 70 proc. uczniów. Koszt obiadu to 5 zł.

roku wydatki na inwestycje przekroczyły 40 mln zł – środki zewnętrzne to ponad 28 mln zł. Wydatki inwestycyjne stanowią ok. 40 proc. budżetu miasta.

Jak z tego wynika, w pełni wykorzystuje się wszelkie możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. W dużej mierze dzięki polityce samorządu i pozyskanym środkom finansowym z zewnątrz następuje szybki rozwój miasta. Środki unijne w połączeniu z rządowymi dają możliwość realizacji wielu inwestycji. Wykorzystywane były środki z Polskiego Ładu, Rządowego Programu Rozwoju Dróg, środki UE oraz środki własne (bardzo mocna analiza kosztów funkcjonowania miasta).

Ambitna strategia rozwoju

Strategia rozwoju miasta Wysokie Mazowieckie ukierunkowana jest na dalszą realizację inwestycji. W planach na przyszłość znajdują się inwestycje takie, jak między innymi: zakończenie budowy ciągu komunikacyjnego wzdłuż rzeki, rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, budowa tężni solankowej, budowa zbiornika retencyjnego na rzece (trwają już prace dokumentacyjne) oraz

budowa spalarni odpadów komunalnych.

Zalew ma docelowo pełnić kilka ważnych funkcji: zwiększenie retencji korytowej rzeki Brok oraz retencji wód gruntowych w dolinie rzeki. Niezwykle istotną funkcją zbiornika będzie stworzenie miejsca rekreacyjno-sportowego dla mieszkańców i podniesienie walorów krajobrazowych i estetycznych obszaru.

Budowa spalarni odpadów spowoduje redukcję ilości odpadów trafiających na składowisko, dodatkowo będzie tam produkowana energia elektryczna i ciepła z energii zawartej w odpadach, a także ograniczony zostanie negatywny wpływ odpadów na środowisko. Głównym atutem będzie możliwy spadek cen za odbiór odpadów od mieszkańców oraz niższe ceny energii cieplnej.

Tereny dla inwestorów i nowych mieszkańców są przygotowane

Na dobrą sytuację w mieście, patrząc pod kątem jego rozwoju i możliwości prowadzenia inwestycji, zarówno drogowych, jak i mieszkaniowych, wpływa posiadanie od 2005 roku aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta, przez co skrócone są procedury administracyjnoprawne dla inwestorów oraz mieszkańców. Miasto jest w 100 proc. uzbrojone w sieć wodno-kanalizacyjną oraz całkowicie zgazyfikowane. Posiadamy basen, przedszkola, hale sportowe przy każdej szkole. Wszystkie dzieci korzystają z przedszkoli, nie ma list oczekujących, ponadto w szkołach funkcjonują stołówki szkolne, z których korzysta 70 proc. uczniów. Koszt obiadu to 5 zł. Budżet miasta Wysokie Mazowieckie jest bardzo dynamiczny. Na bieżąco podlega analizie. Prawidłowo zarządzana gmina procentuje dobrą kondycją finansową i zajmuje wysokie miejsca w rankingach. Życzę sobie, ale przede wszystkim mieszkańcom miasta, dalszego, tak dynamicznego rozwoju jak w ostatnich latach oraz kolejnych wysokich lokat w rankingach. ■

Jarosław Siekierko
Burmistrz Miasta
Wysokie Mazowieckie

Współpraca jest **filarem sukcesu**

O awansie Wołowa z 29. na 7. miejsce w rankingu mówi dziś jak o dowodzie na skuteczną politykę i współpracę. Burmistrz Dariusz Chmura wylicza kluczowe projekty – od Śródmiejskiego Obejścia Wołowa z wiaduktem po przebudowę DW 338 i wymianę ponad 2300 opraw oświetleniowych – finansowane w dużej mierze środkami zewnętrznymi.

- To realna zmiana jakości życia mieszkańców
- mówi burmistrz.

W najnowszym rankingu „Wydatki inwestycyjne samorządów 2022–2024” gmina Wołów znalazła się na 7. miejscu w kategorii miast powiatowych. To ogromny awans – poprzednio zajmowaliście 29. pozycję. Skąd taki skok?

Rzeczywiście, ten wynik to powód do dumy i potwierdzenie, że nasza polityka inwestycyjna jest skuteczna. Na awans złożyło się kilka czynników. Po pierwsze, konsekwentnie zwiększamy udział wydatków inwestycyjnych w całym budżecie gminy. W latach 2022–2024 przeznaczaliśmy na nie łącznie blisko 150 mln zł. Po drugie, udało się nam pozyskać znaczące środki zewnętrzne – zarówno z programów rządowych, jak i unijnych i z tytułu dotacji celowych. Dzięki temu mogliśmy rozpocząć i dokończyć inwestycje, które realnie zmieniają życie mieszkańców.

Jakie konkretnie inwestycje miały największy wpływ na wynik Wołowa w tym rankingu?

Największe znaczenie miały projekty drogowe i infrastrukturalne. Przykładem jest dokończona w tym roku budowa Śródmiejskiego Obejścia Wołowa wraz z budową wiaduktu kolejowego w Wołowie za 31 182 573,29 zł. Budowa Śródmiejskiego Obejścia Wołowa (ŚOW) wraz z wiaduktem zakończyła się w czerwcu tego roku. Inwestycja ma na

celu usprawnienie ruchu tranzytowego w mieście, przenosząc go poza centrum i poprawiając bezpieczeństwo. Nowa droga łączy rondo przy ul. Leśnej i Kościuszki z rondem Canaleu, a inwestycja zakładała m.in. budowę wiaduktu nad linią kolejową nr 273, nowych jezdni, chodników, oświetlenia i odwodnienia.

Druga, strategiczna inwestycja drogowa, to przebudowa drogi wojewódzkiej nr 338 w Wołowie o łącznej długości 4,8 km, czyli ulic: Leśnej, Kościuszki, Wojska Polskiego, Chopina, Piłsudskiego, Poznańskiej, Ludowej i Wiejskiej. Całość zadania to kwota aż 51 160 948,57 zł. Droga ta stanowi jedną z głównych arterii w naszym mieście. W ramach zadania powstała tutaj nowa sieć wodno-kanalizacyjna, nowa nawierzchnia jezdni, jak również cała sieć ciągów pieszo-

rowerowych. Jest więc to także inwestycja w bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów.

Kolejnym dużym zadaniem była modernizacja oświetlenia ulicznego, która kosztowała 9 471 519,88 zł. Na terenie gminy Wołów zostało łącznie wymienionych aż 2321 opraw oświetleniowych. To inwestycja, która nie tylko poprawiła bezpieczeństwo, ale też zmniejszyła koszty energii. Nie zapominajmy również o budowie infrastruktury turystycznej – przystani i portów rzecznych nad Odrą – która kosztowała 9 418 651,96 zł. Te projekty, oprócz efektu finansowego, przyniosły nam także bardzo pozytywny odbiór społeczny.

Jak wyglądało finansowanie tych działań? Czy Wołów mógłby sam udźwignąć tak duże wydatki?

MIASTA POWIATOWE

Absolutnie nie. Samodzielnie nigdy nie bylibyśmy w stanie przeprowadzić tylu inwestycji w tak krótkim czasie. Kluczowe było pozyskiwanie środków zewnętrznych. Jednak, co podkreślam wielokrotnie, najważniejszym słowem w codziennej pracy naszego samorządu jest WSPÓŁPRACA. Gmina Wołów współpracuje z każdym, kto widzi jej potrzeby i pamięta o nas przy planowaniu środków w budżecie. I tak, dzięki współpracy z zarządem województwa dolnośląskiego udało nam się przebudować wspomnianą już drogę wojewódzką nr 338 w Wołowie – otrzymaliśmy na ten cel dotację w wysokości 34 481 582,70 zł. Z kolei budowa Śródmiejskiego Obejścia Wołowa była współfinansowana z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie aż 20 mln zł. Nie inaczej było z budową nowoczesnego oświetlenia ulicznego, na które pozyskaliśmy fundusze, jako lider projektu, z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014–2020. Idąc dalej, dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Rzeczpospolita Samorządna wybudowaliśmy przystań w Lubiążu otrzymując wsparcie w wysokości 8,3 mln zł. Podsumowując: zdecydowana większość dużych projektów została wsparta środkami zewnętrznymi. To pozwoliło nam podnieść poziom inwestycji bez nadmiernego zadłużania gminy.

Awans w rankingu to prestiż, ale czy mieszkańcy naprawdę odczuwają te inwestycje w codziennym życiu?

Myślę, że zdecydowanie tak. Radość mieszkańców widać było między innymi w tym roku, podczas uroczystego otwarcia Śródmiejskiego Obejścia Wołowa. Zjawiły się tłumy ludzi, którzy przeszli z nami w korowodzie trasą ŚOW. Tego dnia obejście Wołowa odwiedzali nie tylko kierowcy, ale także piesi i rowerzyści – to bardzo cieszy. Nasze działania to nie tylko liczby w sprawozdaniach budżetowych, ale realna zmiana jakości życia. Często słyszę od mieszkańców, że Wołów w ostatnich latach pięknieje i staje się bardziej przyjazny – i to jest dla mnie największa nagroda.

Jak pan ocenia sam ranking „Wspólnoty”? Czy takie zestawienia są potrzebne?

Zdecydowanie tak. Ranking jest narzędziem, które pozwala samorządom porównać się z innymi jednostkami tej samej kategorii. To motywuje, pokazuje, że nawet średniej wielkości miasto powiatowe, jak Wołów, może znaleźć się w czołówce ogólnopolskiej. Oczywiście, nie robimy inwestycji dla miejsca w tabeli, ale fakt, że nasze wysiłki są zauważane i mierzone, to dodatkowa motywacja i powód do dumy.

Co dalej? Czy ten wynik to szczyt możliwości Wołowa, czy raczej początek kolejnych działań?

To dopiero początek. Planujemy dalsze inwestycje w drogi, chodniki, szkoły, obiekty sportowe i tereny zielone. Pracujemy nad kolejnymi projektami proekologicznymi i społecznymi. Naszym celem jest nie tylko utrzymanie wysokiej pozycji w rankingu, ale przede wszystkim dalsza poprawa jakości życia mieszkańców. Jeśli dzięki temu w kolejnych edycjach rankingu pozostaniemy w czołówce

– będzie to znak, że idziemy we właściwym kierunku

Na koniec – co chciałby pan przekazać mieszkańcom Wołowa?

Chcę im podziękować za cierpliwość w czasie realizacji inwestycji – wiem, że wiążą się one z utrudnieniami, objazdami czy hałasem. Chcę też podkreślić, że sukces w rankingu to nie sukces burmistrza, ale całej wspólnoty – rady miejskiej, urzędników, sołtysów i przede wszystkim mieszkańców, którzy wspierają nasze działania. Razem budujemy gminę, z której możemy być dumni. ■

Od dróg i parków po tężnie i OZE. Inwestycje, które kształtują wizerunek polskich miast

1. miejsce Łęby, 3. Polanicy-Zdroju i 7. Kamieńska to historyczne osiągnięcie tych samorządów w naszym rankingu. Trzy miasta, trzy różne strategie, ale wspólny cel: poprawa jakości życia mieszkańców i budowanie atrakcyjnej przestrzeni dla turystów i inwestorów.

Park wodny w Polanicy-Zdroju.
Fot. UM Polanica-Zdrój

W latach 2022–2024 Łęba konsekwentnie stawiała na inwestycje poprawiające komfort życia mieszkańców i atrakcyjność miasta dla turystów. Największy nacisk położono na modernizację układu komunikacyjnego. Zrealizowano przebudowę ul. Okrzei, która zyskała nową, dwukierunkową jezdnię, zatoki postojowe i szerokie chodniki. Inwestycja porządkowała ruch w tej części miasta i była jednym z najważniejszych zadań drogowych ostatnich lat. Rok 2024 przyniósł kolejne przedsięwzięcia. Rozpoczęto przebudowę ulic 1 Maja oraz Sportowej. W obu przy-

padkach modernizacja nie ograniczyła się do wymiany nawierzchni, ale objęła również wyniesione przejścia dla pieszych, kanalizację deszczową, oświetlenie, kanał technologiczny, zatoki postojowe i zieleni. Sama Sportowa kosztowała około 1,4 mln zł, przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Podobnie ul. Okrzei była współfinansowana w połowie z tego źródła. Łęba umiejętnie sięgała po środki zewnętrzne, co pozwalało na kompleksową modernizację kolejnych odcinków infrastruktury. W miejskich planach znalazły się również projekty związane z przestrzenią

nadmorską. Wśród nich ważnym zadaniem było dojście do plaży przy zejściu nr 13 wraz z infrastrukturą techniczną: kanalizacją, siecią wodociagową oraz ciągiem pieszo-rowerowym. Dzięki temu poprawia się bezpieczeństwo i wygoda plażowiczów, a także porządkowany jest ruch w najbardziej obciążonych turystycznie częściach miasta.

Na dalszym planie, choć nie mniej istotnie, pojawiły się działania związane z kulturą i rewitalizacją. Miasto przygotowywało się do przebudowy budynku kina „Rybak”, aby stworzyć nową przestrzeń społeczną i kulturalną w centrum. Projekt ten, choć realizowany po 2024 roku, wyrasta z wcześniejszych przygotowań i wpisuje się w konsekwentny kierunek rozwoju Łęby.

Polanica-Zdrój: 120 mln zł na inwestycje

W ostatnich latach w Polanicy-Zdroju zrealizowano szereg inwestycji, które wprost przekładają się na komfort życia mieszkańców oraz atrakcyjność miasta dla gości i turystów. Do najważniejszych należy kompleksowa rewitalizacja Parku Zdrojowego – głównej

MIASTECZKA

przestrzeni publicznej w mieście – z nową infrastrukturą rekreacyjną, oświetleniem i elementami małej architektury, przy jednoczesnym zachowaniu historycznego charakteru tego miejsca. Ważnym przedsięwzięciem była budowa parku wodnego, pełniącego funkcję rodzinnej atrakcji w okresie letnim.

Władze miasta postawiły również na modernizację i budowę dróg gminnych oraz ciągów pieszych, co znacząco poprawiło bezpieczeństwo i komunikację. Dużą wagę przywiązywano do zielonej infrastruktury – nowych nasadzeń, rozbudowy kanalizacji deszczowej czy instalacji fotowoltaicznych na budynkach publicznych, które wpisują się w strategię zrównoważonego rozwoju.

Łączna wartość inwestycji zrealizowanych w latach 2022–2024 wyniosła blisko 120 mln zł. Znaczna część tej kwoty pochodziła ze środków zewnętrznych, m.in. z funduszy Unii Europejskiej (RPO, PROW), rządowych programów wsparcia takich jak Polski Ład czy Fundusz Dróg Sa-

morządowych oraz z budżetu województwa dolnośląskiego. Pozostałe środki zapewniła gmina. Dzięki skutecznemu pozyskiwaniu funduszy udało się zrealizować ambitne projekty bez nadmiernego zadłużania miasta.

W obecnej kadencji przed Polanicą-Zdrojem stoją kolejne wyzwania inwestycyjne. Miasto planuje rozbudowę bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym budowę kompleksu sportowego oraz stworzenie szlaków rowerowych, w tym ścieżki typu cross country. Władze przygotowują się także do budowy nowoczesnej remizy strażackiej, która stanie się częścią większego kompleksu zarządzania kryzysowego – obejmującego również przestrzeń dla straży miejskiej i magazyn obrony cywilnej. Ważnym kierunkiem działań będzie kontynuacja transformacji energetycznej: dalsze inwestycje w odnawialne źródła energii, poprawa efektywności energetycznej budynków komunalnych, termomodernizacja szkoły podstawowej i podniesienie efektywności energetycznej zespołu szkolno-przedszkolnego.

Jednym z najbardziej ambitnych planów jest realizacja projektu „Balneum Glacensis”, obejmującego rewitalizację tzw. wyspy w Polanicy-Zdroju. W jego ramach powstanie molo, tężnia solankowa oraz nowe nasadzenia ziele-

ni. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ma na celu ożywienie przestrzeni uzdrowiskowej, wzbogacenie oferty rekreacyjnej oraz integrację czesko-polskiego lecznictwa uzdrowiskowego.

Kamieńsk: od tężni po zieloną energię

Od początku swojej kadencji burmistrz Jarosław Bąkowicz postawił na intensywny rozwój inwestycyjny miasta i gminy. – Podążamy drogą równomiernego rozwoju zarówno w sferze zadań inwestycyjnych, jak i topograficznie. Staramy się dzielić miasto i sołectwa po równo – podkreśla wóldar.

Jednym z pierwszych przedsięwzięć była budowa tężni solankowych, zapowiadanych jeszcze w kampanii wyborczej. W Kamieńsku powstał największy kompleks leśny o powierzchni ok. 10 hektarów, którego centralną część stanowią dwie imponujące tężnie o wysokości 20 m i szerokości 6 m każda. Inwestycja za 6 mln zł obejmowała również budowę 2,5 km ścieżek biegowo-spacerowych, boiska do siatkówki plażowej, altan, parkingów (dla samochodów i rowerów ze stacją napraw), a całość została oświetlona i objęta monitoringiem. Burmistrz zapowiada, że to dopiero początek. – Rozpoczęliśmy już prace nad drugim etapem. Planujemy park linowy,

Mateusz Jellin
burmistrz
Polanicy-Zdroju

To dla nas historyczne osiągnięcie

Zajęcie 3. miejsca w ogólnopolskim rankingu „Wydatki inwestycyjne samorządów 2022–2024” w kategorii małych miast to dla Polanicy-Zdroju nie tylko ogromny zaszczyt, ale także historyczne osiągnięcie – najwyższe w dotychczasowych edycjach tego zestawienia.

Jako burmistrz jestem dumny, że nasze miasto zostało dostrzeżone jako samorząd inwestujący odpowiedzialnie – w projekty, które realnie poprawiają jakość życia mieszkańców oraz zwiększają atrakcyjność Polanicy-Zdroju jako uzdrowiska, miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. To wyróżnienie traktuję również jako zobowiązanie.

Choć przed nami stoją kolejne wyzwania, wierzę, że dzięki wspólnemu wysiłkowi – zaangażowaniu mieszkańców, radnych, pracowników urzędu oraz partnerów zewnętrznych – będziemy kontynuować rozwój Polanicy-Zdroju w sposób nowoczesny, odpowiedzialny i zrównoważony.

Piątka dla Międzyzdrojów

Nadmorski kurort, podobnie jak w zestawieniu sprzed dwóch lat, znalazł się na 5. miejscu. Zasłużenie. W latach 2022–2024 Międzyzdroje konsekwentnie porządkowały kluczowe obszary miasta: centrum administracyjne, strefę przyplażową oraz układ ulic. Najbardziej widocznym symbolem tej strategii była budowa nowego ratusza miejskiego – siedziby urzędu, biblioteki i OPS. Inwestycja dymka proces tworzenia nowego, bardziej funkcjonalnego centrum usług publicznych i ma skrócić „dystans” między mieszkańcami a instytucjami, które na co dzień obsługują sprawy lokalnej społeczności.

Drugim filarem miejskich działań była rewitalizacja pasa nadmorskiego. Wzdłuż Promenady Zachodniej powstaje zespół usług przyplażowych – wieloetapowe zadanie obejmuje zabudowę usługową i infrastrukturę techniczną, taką jak instalacje zewnętrzne, które mają odciążać sezonowo przeciążone odcinki i uporządkować ruch pieszy.

Zestaw działań z ostatnich lat układa się w spójną opowieść: w centrum – nowy ratusz i porządkowanie parkingów, nad morzem – uporządkowane usługi przyplażowe i inżynieria towarzysząca, w tkance ulic – przebudowy całych kwartałów z infrastrukturą podziemną i zielenią. Efekt ma być odczuwalny zarówno poza sezonem – w postaci wygodniejszej obsługi mieszkańców i bezpieczniejszych ulic – jak i w szczycie lata, gdy zmodernizowana strefa przyplażowa i lepiej zbilansowane parkowanie pomogą sprawniej obsłużyć turystyczny ruch nad Bałtykiem.

Jarosław Bąkowicz
burmistrz Kamieńska

Mamy głowy pełne pomysłów, nie zatrzymujemy się

Dużym wyzwaniem dla naszego samorządu jest utworzenie strefy przemysłowej i przyciągnięcie do niej przedsiębiorców. Kończymy obecnie prace planistyczne przy pierwszej z nich. Prawdopodobnie na najbliższej sesji podejmiemy uchwałę dotyczącą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu węzła autostradowego A1 (północno-wschodnia strona), gdzie na ponad 30 hektarach powstanie teren przeznaczony pod przemysł i usługi. To jednak dopiero pierwszy krok.

Po uchwaleniu planu ogólnego myślimy już o kolejnych trzech lokalizacjach: dwóch po zachodniej stronie węzła A1 (ok. 140 ha) oraz jednej w zachodniej części gminy, obejmującej ponad 100 ha. Ten kierunek jest konieczny, ponieważ znajdujemy się na obszarze transformacji energetycznej. Nasi mieszkańcy w dużej mierze pracują w kompleksie energetycznym w Bełchatowie. Jak wiemy, wkrótce zakończy się wydobywanie węgla w kopalni, a pod znakiem zapytania stoi przyszłość elektrowni. Musimy więc szukać alternatyw.

Chcemy konsekwentnie rozwijać gminę w sferze turystyki. Rozpoczynamy realizację dużego projektu, na który pozyskaliśmy ponad 15 mln zł dofinansowania z Unii Europejskiej – tworzymy Centrum Kultury i Turystyki w Kamieńsku. Przedsięwzięcie zostało ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji i będzie realizowane w miejscu dawnego Domu Towarowego, w ścisłym centrum miasta. To nie tylko rewitalizacja architektoniczna, lecz przede wszystkim społeczna. Borykamy się – podobnie jak wiele innych samorządów w kraju – z problemem odpływu ludności. Dlatego uruchomiliśmy programy gminne, m.in. dofinansowanie zakupu pomp ciepła i instalacji fotowoltaicznych dla nowo budowanych (i istniejących) domów, gminne becikowe, kartę mieszkańca, a także gminny transport publiczny.

strefę streetworkoutu, plac zabaw, kawiarę, boisko do koszykówki 3x3, a także strefę leżaków i kolejne alejki – wylicza.

Drugim wielkim projektem jest inwestycja w odnawialne źródła energii – największa w historii Kamieńska pod względem wartości i zakresu. W ramach przedsięwzięcia wartego 37 mln zł (z czego aż 35 mln zł to środki unijne) montowanych jest blisko 800 instalacji OZE u około 360 rodzin. W zakres zadania wchodzi: 338 instalacji fotowoltaicznych, 283 magazyny energii, 125 pomp

ciepła, 38 kolektorów słonecznych i 5 kotłów na pellet. Mieszkańcy pokrywają jedynie 5 proc. wkładu własnego, co oznacza koszt od kilkuset złotych do około 2 tys. zł. Dzięki tej inwestycji emisja CO₂ w gminie zmniejszy się o około połowę.

Samorząd zrealizował także mniejsze, ale równie ważne inicjatywy, m.in. uruchomił Gminny Klubik Dzieci, na który mieszkańcy czekali od dawna. W Podjeziorze powstała nowa świetlica wiejska, a w innych miejscowościach przeprowadzono liczne remonty obiektów tego typu. ■

Uroczyste otwarcie tężni solankowej w Kamieńsku. Fot. UM Kamieńsk

2018-2020	2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	Miasto	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2022-2024
5	4	4	2	1	Łeba	pomorskie	10248,71
1	3	3	3	2	Krynica Morska	pomorskie	7604,70
188	32	16	6	3	Polanica-Zdrój	dolnośląskie	6703,15
17	2	1	1	4	Ścinawa	dolnośląskie	6386,91
56	27	5	10	5	Międzyzdroje	zachodniopomorskie	5983,25
3	1	6	4	6	Uniejów	łódzkie	5664,46
220	46	28	8	7	Kamieńsk	łódzkie	5596,62
8	5	2	5	8	Dziwnów	zachodniopomorskie	5487,95
1431*	1286*	516*	7	9	Jeżów	łódzkie	5424,35
11	38	38	21	10	Mielno	zachodniopomorskie	4808,84

*wśród gmin wiejskich

Podlaskie samorządy pną się do góry

W kategorii gmin wiejskich tegoroczny ranking przyniósł prawdziwą rewolucję. Po raz pierwszy Kleszczów (woj. łódzkie) spadł z najwyższego miejsca, zajmując trzecie. Z pierwszej dziesiątki wypadło aż pięć gmin: Rząśnia (woj. łódzkie), Cisna (podkarpackie), Radwanice (dolnośląskie), Perlejewo (podlaskie) i Żukowice (dolnośląskie).

Co ciekawe, wszystkie gminy, które w zamian weszły do ścisłej czołówki, pochodzą z Podlasia. Liderem zestawienia została gmina Dubicze Cerkiewne (awans z 18. miejsca na 1.), a obok niej do pierwszej dziesiątki trafiły: Czyże (z 71. na 4.), Narewka (z 9. na 7.), Rudka (z 267. na 8.) oraz Milejczyce (z 50. na 10.).

Spektakularne skoki, często o kilkadziesiąt miejsc, zanotowały także gminy z dalszych pozycji – Radowo Małe (woj. zachodniopomorskie) przesunęło się z 1388. na 446. miejsce, Trzciannica (woj. podlaskie) z 1169. na 231., Łubowo (woj. wielkopolskie) z 1421. na 490., a Łanięta (łódzkie) z 873. na 70.

O awansach zdecydowały przede wszystkim duże inwestycje infrastrukturalne, możliwe, co podkreślają wójtowie, dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

W gminie Rudka, która w ubiegłym roku po raz pierwszy w historii rankingów weszła do pierwszego tysiąca (na 267. miejsce), a w tym roku wskoczyła na 8. pozycję, w latach 2022–2024 zrealizowano i rozpoczęto projekty o łącznej wartości kilkudziesięciu milionów złotych. Największe z nich to przebudowa oczyszczalni ścieków w Rudce (13,8 mln zł, z czego ponad 13 mln zł z Polskiego Ładu), modernizacja i budowa lokal-

Marcin Gawrysiak
wójt gminy Rudka

Wykorzystane szanse

Ogromnie cieszy mnie fakt, że gmina Rudka znalazła się w pierwszej dziesiątce gmin wiejskich w kraju. To zasługa ciężkiej pracy wielu osób, uporów i trochę też szczęścia, bo ono potrzebne jest zawsze do realizacji zamierzonych planów. Wykonane w tych latach inwestycje zawsze mają wpływ na mieszkańców, zarówno te „widoczne”, jak wyremontowana droga, ulica czy zmodernizowane oświetlenie uliczne, jak i „niewidoczne”, jak przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków. Realizacja tego ostatniego zadania była bardzo kosztowna, jednak z perspektywy czasu uważam, że była to najbardziej potrzebna inwestycja w naszej gminie, chociaż może nie do końca tak szybko dostrzegalna jak wykonanie nowej drogi. Nasza gmina pozyskała wiele środków z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład. Mogliśmy skorzystać z tego programu dzięki niskim wkładom własnym, wynoszącym 10 proc., 5 proc., a nawet czasem tylko 2 proc. kosztów. Dla wiejskiej, rolniczej gminy z niedosytem przedsiębiorców, był to wymarzony program inwestycyjny.

Pragnę podziękować całej załodze Urzędu Gminy Rudka, Radzie Gminy Rudka, wszystkim mieszkańcom i przyjacielom gminy za pracę na rzecz rozwoju naszych miejscowości, wsparcie podczas cięższych i lepszych dni przy realizacji wielu różnych inwestycji i wierzę, że razem możemy więcej.

Tomasz Szczęsny
wójt gminy Łanięta

Inwestycyjny rekord

Gmina Łanięta w ostatnich latach przechodzi intensywny okres rozwoju, który można określić jako bezprecedensowy w historii naszego samorządu. Skala realizowanych inwestycji, zarówno pod względem ilościowym, jak i finansowym, jest rekordowa. Dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych możliwa była realizacja projektów obejmujących wszystkie kluczowe obszary funkcjonowania gminy. Moim priorytetem jest zrównoważony rozwój całego obszaru gminy oraz systematyczne podnoszenie jakości życia mieszkańców, aby gmina była nowoczesnym, bezpiecznym i przyjaznym miejscem do życia, pracy i wypoczynku.

nych dróg, m.in. w Rudce i Olendach (kilka zadań o łącznej wartości ponad 13 mln zł), budowa kanalizacji sanitarnej (870 tys. zł), modernizacja oświetlenia ulicznego w technologii LED (660 tys. zł) czy wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i termomodernizację budynków publicznych (blisko 7,4 mln zł). Znaczna część inwestycji została sfinansowana z rządowych programów – Polskiego Ładu, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg czy programu „Rozświetlamy Polskę” – oraz z funduszy unijnych.

Z kolei łanięta, które awansowały o 803 miejsca, zrealizowały inwestycje o wartości ponad 32,4 mln zł. Największą część środków, ponad 16 mln zł, przeznaczono na przebudowę i modernizację 21 odcinków dróg gminnych o łącznej długości 25 km, przy wsparciu 14,5 mln zł zewnętrznych dotacji. Kolejne zadania to m.in. budowa ścieżki rowerowej i modernizacja chodnika (2,9 mln zł), termomodernizacja urzędu gminy,

2018-2020	2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	Gmina	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2022-2024
475	573	336	18	1	Dubicze Cerkiewne	podlaskie	12933,03
192	48	12	2	2	Powidz	wielkopolskie	10376,47
1	1	1	1	3	Kleszczów	łódzkie	10023,27
1271	1224	520	71	4	Czyże	podlaskie	8984,09
3	5	2	3	5	Sulmierzyce	łódzkie	8219,83
9	20	18	4	6	Lewin Kłodzki	dolnośląskie	8063,56
185	257	186	9	7	Ustronie Morskie	zachodniopomorskie	6924,61
1076	1455	1167	267	8	Rudka	podlaskie	6786,04
240	103	71	28	9	Narewka	podlaskie	6700,95
1069	379	247	50	10	Milejczyce	podlaskie	6334,06

GOPS-u i świetlic wiejskich (łącznie ponad 11 mln zł), a także inwestycje w obiekty komunalne, planowane do 2027 roku. Gmina postawiła na odnawialne źródła energii – instalacje fotowoltaiczne i wymianę oświetlenia

ulicznego na ledowe (łącznie ponad 1,3 mln zł). Finansowanie tych przedsięwzięć pochodziło przede wszystkim z Polskiego Ładu, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, WFOŚiGW w Łodzi oraz środków własnych. ■

Gmina Powidz — rozwój dzięki przyrodzie i wojsku

Rozwój gminy Powidz prowadzony jest w oparciu o dwa potencjały rozwojowe – przyrodę ogniskującą się wokół największego w województwie wielkopolskim jeziora – Powidzkiego oraz dynamicznie rozbudowywane obszary wojskowe (33. Baza Lotnictwa Transportowego, wojska z USA).

Jezioro Powidzkie o powierzchni ponad 1000 ha wyróżnia się niezwykłą czystością, z przezroczystością wody przekraczającą nawet 10 m. W okresie wakacji na terenie gminy działają 3 kąpieliska strzeżone. Znajduje się tu ok. 1700 miejsc noclegowych w obiektach o różnym standardzie – od hotelu 4-gwiazdkowego po stopniowo modernizowane pola biwakowe (Przybrodzin, Anastazewo). Wytyczone są szlaki rowerowe (przebieg dostępny poprzez aplikację: Ekomuzeum Powidzkiego Parku Krajobrazowego). Nad samym brzegiem jeziora znajduje się promenada dla pieszych i rowerzystów o długości ponad 4 km, a w 2024 r. oddaliśmy do użytkowania kompleks do sportów plażowych w Przybrodzinie.

W oparciu o środki UE zrewitalizowaliśmy rynek z dominantą w postaci alej lipowych. W trosce o stan środowiska skupiliśmy się na pozyskaniu środków zewnętrznych na rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej.

Największą inwestycją w historii gminy była zrealizowana w latach 2022–2024 za 20 mln zł nowa oczyszczalnia ścieków, która zabezpie-

cza także potrzeby strony wojskowej. Ostatnie lata to również poprawa infrastruktury drogowej.

Duży nacisk kładziemy na ofertę wydarzeń kulturalnych i służących integracji, m.in. na mające już 30 lat Dni Powidza, ale też Powidz Jam Festiwal, Festiwal Piosenki Żeglarskiej – Szantogranie, czy wspólnie z armią USA – Dzień Niepodległości 4 lipca.

Urząd Gminy Powidz